

75 éves az

Új Ember

MAGYARORSZÁG KATOLIKUS HETILAPJA

LXXVII. évf. 9.
(3784.)
2021. február 28.
Ára 220 Ft

ujember.hu
ujember@ujember.hu

„Istenem és mindenem!”

Látogatás Assisi Szent Ferenc Segítő Nővéreinél Balatonkenesén

Keneséről szinte mindannyiunknak a Balaton, a nyaralás jut az eszébe. Ez a kép azonban más árnyalatot kapott, amikor meglátogattuk a több mint húsz éve ott élő Halasi Gabriella M. Teréz és Takács Tünde M. Erzsébet nővéreket, hiszen amit habitusukban járva megjelenítenek, az is szorosan hozzátartozik a Balaton-parti városhoz és a környékhez.

Homályos, téli délután fogad bennünket Kenesén; jó alkalom ez arra, hogy átéljük, mennyire hiányzik már a fény, főleg itt, a Balatonnál. Ünnepre készülnek, többen is: a templomból kihallatszik az orgonaszó, az esti szentmisére gyakorolnak, Teréz és Erzsébet nővérek pedig a templom mögötti házban igyekeznek gyorsan ráhangolódni az esti ünnepre a munkával töltött nap után. Amikor találkozunk, örömmel, izgatottsággal telik meg a levegő, érzi ezt a kis fekete kutya is, aki vigyáz rájuk. Szent Ferenc lelkülete szerint választották ki: menhelyről került hozzájuk, és azért pont ő, mert a fekete kutyákat általában mindenki otthagyja. Búcsúzóul még azért kicsit bepiszkítja tappancsaival a szép fekete-barna ünnepi habitust.

(Folytatás az 5. oldalon.)

Foto: Merényi Zita

A kereszténység és a koronavírus
Az Új Ember Kiadványok legújabb kötete
8. oldal

Szeressük a papjainkat már életükben is!
Főszerkesztői jegyzet
10. oldal

Búcsú Jálícs Ferencről
Patsch Ferenc SJ emlékezése
11. oldal

Pál János az improvizáció művészetéről
Volleín Ferenc és Színek az égből című albuma
Film: A metál hangja
Még egy kört mindenkinek
Az év emléke, a hermelin

Berta Tibort tábori püspökké nevezte ki Ferenc pápa

Bíró László püspök katonai ordináriusi címéről való lemondását elfogadva Őszent-sége Ferenc pápa február 18-án Mons. Berta Tibort, a Katonai Ordináriátus általános helynökét az ordináriátus püspökévé nevezte ki.

Berta Tibor Kaposváron, Somogy megye székhelyén született 1966. június 19-én. 1991. június 20-án szentelték pappá a Veszprémi Főegyházmegye szolgálatára, majd a Kaposvári Egyházmegyébe inkardinalódott. 1994-ben kezdte meg szolgálatát a Katonai Ordináriátusban.

Tanulmányai: Temesvári Pelbárt Ferences Gimnázium, Esztergom 1980–1984; sorkatonai szolgálat 1984–1986; Papnevelő Intézet, Esztergom 1986–1991.

Szolgálati helyei: Marcali, káplán 1991–1993; kaposvári székesegyház, káplán 1993–1994; a Katonai Ordináriátus szolgálatában 1994-től; a Katonai Ordinárius titkára 1994–

1997; inkardinalva a Katonai Ordináriátusba 2009.

Előmenetele/katonai rendfokozatok: százados 1994, őrnagy 1999, alezredes 2004, ezredes 2008.

Beosztásai a Katonai Ordináriátusban: helyőrségi tábori lelkész, Szombathely 1997–2003; külföldi szolgálat, KFOR 2002–2003; tábori esperes, Székesfehérvár 2003–2005; kiemelt tábori lelkész, Székesfehérvár 2005–2008; mb. általános helynök, Budapest 2007–2008; Magyar Honvédség Összhaderőnemi Parancsnokság kiemelt tábori lelkész, Székesfehérvár 2008; általános helynök, Budapest 2009-től.

Forrás: a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia Titkársága
Fotó: Lambert Attila

Bíró László püspök ünnepi körlevéllel búcsúzik

Ferenc pápa a magyarországi Katonai Ordináriátus élére február 18-án Berta Tibor általános helynököt, ezredes nevezte ki püspökké. Ebből az alkalomból Bíró László püspök, kiérdekesült katonai ordinárius levelet írt a katonalelkészeknek és munkatársaiknak, a honvédelmi miniszternek és munkatársainak, a honvédség tagjainak és utódjának. Az ünnepi körlevelet az alábbiakban olvashatják.

Tisztelettel közlöm a Katolikus Tábori Püspökség katonalelkészeivel és munkatársaival, a testvéri Szolgálati Ágakkal, Honvédelmi Miniszter Úrral, a honvédelmi tárca előjáróival, a Magyar Honvédség parancsnokával, a Honvéd Tábornoki Kar tagjaival, a minisztérium és a honvédség katonáival és valamennyi munkatársával, hogy Ferenc pápánk a magyarországi Katonai Ordináriátus élére 2021. február 18-án Berta Tibor általános helynök, ezredes urat nevezte ki püspökké.

(Folytatás a 2. oldalon.)

Hiszek a jó végső győzelmében

Interjú a Parma Fidei díjas Jakab Gábor atyával

Huszadik alkalommal adták át a Parma Fidei (A Hit Pajzsa) díjat olyan egyházi személyeknek, akik a kommunista diktatúra idején is hűségesek maradtak hitük-höz, magyarságukhoz. A kitiüntetést 2002-ben alapította Horváth Béla kigazda országgyűlési képviselő és Gyurkovics Tibor író. Idén a pálos rend hat legidősebb tagja vehette át az elismerést. Újításként egy, a határon túli területeken szolgáló személyt is kitiüntettek: Jakab Gábor pápai káplánt, szentszéki tanácsost, a kolozsvár-kerekdombi templom plébánosát. Még a díjátadó előtt telefonon beszélgettünk vele.

1938-ban született Farkaslakán. Mesélne a családjáról?

– A Magyar Katolikus Egyházban az 1938-as esztendő a fényes külsőségek között lezajlott XXXIV. Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus éve volt, amelynek Budapest adott ott-

Fotó: XantusFilm 2014

hont. Most pontosan annyi idős vagyok, ahány év azóta eltelt. A szüleim egyszerű gazdálkodók voltak, és mélyen vallásos emberek. Négyen voltunk testvérek, a többiek már meghaltak. Tavaly októberben temettük a 93 éves legidősebb nővéremet, aki korábban tanítónőként dolgozott. Édesanyám volt a család szíve-lelke. Vallásos nevelésemet elsősorban neki köszönhetem, de apám példaadásának is.

(Folytatás a 7. oldalon.)

ISSN 0133-1205

21009

9 770133 120548

Ha a hála hordozói vagyunk, a világ is jobbá válik

A Szentatya a hálaadó imáról tartotta a tavalyi év utolsó katekéziséit 2020. december 30-án. Az olaszul elmondott, majd több világnyelven összefoglalt tanítás után imádkozott a Horvátországot sújtó földrengés áldozataiért. Ferenc pápa teljes katekézisének fordítását közreadjuk.

Kedves Testvérek, jó napot kívánok!

Ma a hálaadó imával szeretnék foglalkozni. Kiindulópontunk egy olyan epizód lesz, amelyet Lukács evangélista közöl. Miközben Jézus úton van, tíz leprás jön vele szembe, és kéri: „Jézus, Mester! Könyörülj rajtunk!” (Lk 17,13) Tudjuk, hogy a leprás betegeknek a testi szenvedéshez a társadalmi és a vallási kirekesztés is társult. Kirekesztés lett a sorsuk. Jézus nem riad vissza attól, hogy találkozzon velük. Időnként átlépi a törvények szabta határokat, és megérinti a beteget – ami nem volt szabad –, megöleli és meggyógyítja. Ebben az esetben nincs szó érintésről. Távolról utasítja őket, hogy mutassák meg magukat a papoknak (Lk 17,14), a törvény ugyanis őket hatalmazta fel a gyógyulás igazolásával. Jézus nem mond mást. Meghallgatta imájukat, meghallotta könyörgő esdeklésüket, és azonnal elküldi őket a papokhoz.

Ez a tíz ember bízuk; nem maradnak ott, és nem várják meg, míg meggyógyulnak, nem: bíznak, azonnal útnak indulnak, és amíg mennek, mind a tízen meggyógyulnak.

A papok tehát megállapíthaták gyógyulásukat, és visszahelyezhették őket a megszokott életbe. De itt jön a legfontosabb pont: csak egy van közülük, aki, mielőtt a papokhoz menne, visszafordul, hogy köszönetet mondjon Jézusnak, és magasztalja Istent a kapott kegyelemért. Csak egy, a többi kilenc folytatja útját. És Jézus megjegyzi, hogy az az ember szamariai volt, egyfajta eretnek a korabeli zsidók szemében. Majd hozzáteszi: „Nem akadt más, csak ez az idegen, aki visszajött volna, hogy dicsőítse az Istent?” (Lk 17,18) Megható történet!

Ez az elbeszélés úgyszólván kettéosztja a világot: van, aki megköszön, és van, aki nem köszön meg; van, aki mindenre úgy tekint, mint ami jár neki, és van, aki mindent ajándékként, kegyelemként fogad.

A katekizmus azt írja: „Bármilyen esemény és bármilyen szükséglet okot adhat a hálaadásra” (A Katolikus Egyház katekizmusa 2638.). A hálaadó ima mindig itt kezdődik: annak elismeréséből, hogy a kegyelem megelőzött bennünket. Gondoltak ránk, mielőtt megtanultunk volna gondolkodni; szerettek bennünket,

mielőtt megtanultunk volna szeretni; vágytak ránk, mielőtt bármilyen vágy támadt volna szívünkben. Ha így nézzük az életet, akkor a „köszönöm” vezérmotívumává válik napjainknak. Sokszor el is felejtjük mondani, hogy „köszönöm”.

Nálunk, keresztényeknél a hálaadás adta a nevet a létező legfontosabb szentségnek: az Eucharisztának. A görög szor ugyanis pontosan ezt jelenti: *hálaadás*. A keresztények, mint minden hívő, áldják Istent az élet ajándékáért. Az élet mindenekelőtt azt jelenti, hogy életet kaptunk. Mindnyájan azért születünk meg, mert valami vágyott arra, hogy éljünk. És ez csak az első azoknak az adóságoknak a hosszú sorából, amelyekbe létezésünk pusztá tényével merülünk.

Hálaadósságok. Létezésünk során több ember is tiszta szemekkel, ingyenesen nézett ránk. Gyakran oktatókról, katekétákról, olyan emberekről van szó, akik a kötelesség által megkövetelt mértéken felül látták el feladataikat. És halát

gította a Megváltó eljövetele. És mi is meghívást kaptunk arra, hogy részt vegyünk ebben a hatalmas örömjongásban. A tíz gyógyult leprás története is erre utal. Természetesen mindannyian örültek annak, hogy visszanyerték egészségüket, és így kiszabadulhattak a végeláthatatlan kényszerkaranténból, mely kizárta őket a közösségből. De van köztük egy olyan, aki örömhöz örömet kapcsol: a gyógyulás mellett örül a Jézussal való találkozásnak is. Nemcsak megszabadult a bajtól, hanem most már abban is biztos, hogy szeretik.

Ez itt a lényeg: amikor köszönetet mondasz, kifejezed annak bizonyosságát, hogy szeretve vagy. És ez nagy lépés: biztosnak lenni abban, hogy szeretve vagyunk! Ez a szeretetnek mint világot irányító erőnek a felfedezése. *Dante* azt mondaná: a szeretet, „melytől mozog a Nap s a csillagok” (Isteni színjáték, Paradicsom XXXIII, 145.). Már nem vagyunk többé tévelygő, ide-oda kóborló vándorok, nem: van otthonunk, Krisztusban lakunk, és ebből a „lakásból” szemléljük a világ többi részét, és így az végtelenül szebbnek tűnik. A szeretet gyermekei vagyunk, a szeretet testvérei vagyunk. Kegymeltestvérre ismerő férfiak és nők vagyunk. Legyünk hát azon, testvérek, hogy mindig a Jé-

ébresztettek bennünk. A barátság is olyan ajándék, amiért mindig hálásnak kell lennünk. Ez a „köszönöm”, melyet állandóan mondanunk kell, ez a köszönet, melyen a keresztény mindenkiel osztozik, kitágul a Jézussal való találkozás során. Az evangéliumok arról tanúskodnak, hogy Jézus jelenléte gyakran örömet és istendicsőítést váltott ki azokban, akik találkoztak vele. A születéstörténetek tele vannak olyan imádkozó emberekkel, akiknek szívét kitá-

gította a Megváltó eljövetele. És mi is meghívást kaptunk arra, hogy részt vegyünk ebben a hatalmas örömjongásban. A tíz gyógyult leprás története is erre utal. Természetesen mindannyian örültek annak, hogy visszanyerték egészségüket, és így kiszabadulhattak a végeláthatatlan kényszerkaranténból, mely kizárta őket a közösségből. De van köztük egy olyan, aki örömhöz örömet kapcsol: a gyógyulás mellett örül a Jézussal való találkozásnak is. Nemcsak megszabadult a bajtól, hanem most már abban is biztos, hogy szeretik.

Ez itt a lényeg: amikor köszönetet mondasz, kifejezed annak bizonyosságát, hogy szeretve vagy. És ez nagy lépés: biztosnak lenni abban, hogy szeretve vagyunk! Ez a szeretetnek mint világot irányító erőnek a felfedezése. *Dante* azt mondaná: a szeretet, „melytől mozog a Nap s a csillagok” (Isteni színjáték, Paradicsom XXXIII, 145.). Már nem vagyunk többé tévelygő, ide-oda kóborló vándorok, nem: van otthonunk, Krisztusban lakunk, és ebből a „lakásból” szemléljük a világ többi részét, és így az végtelenül szebbnek tűnik. A szeretet gyermekei vagyunk, a szeretet testvérei vagyunk. Kegymeltestvérre ismerő férfiak és nők vagyunk. Legyünk hát azon, testvérek, hogy mindig a Jé-

zussal való találkozás örömeiben éljünk! Ezzel szemben az ördög, miután rászedett bennünket – bármilyen kísértéssel –, mindig úgy hagy magunkra, hogy szomorúak és magányosak vagyunk.

Ápoljuk vidámságunkat! Ha Krisztusban vagyunk, semmilyen bűn és fenyegetés nem akadályozhatja meg, hogy örömmel folytassuk utunkat megannyi utastársunkkal. Mindenekelőtt tehát ne mulasszuk el a köszönetmondást: ha a hála hordozói vagyunk, a világ is jobbá válik, még ha csak kicsivel is, de ez elég ahhoz, hogy egy kis reményt adjunk neki.

A világnak szüksége van reményre, és mi a hálával, ezzel a köszönetet mondó magatartással átadunk egy kis reményt. Minden egybetartozik, minden összekapcsolódik, és mindenki kivetheti részét a teendőkből, bárhol is van. A boldogsághoz vezető út az, amelyet egyik levelének végén így ír le Szent Pál: „Imádkozzatok szüntelenül. Adjatok hálát mindenért, mert Isten ezt kívánja mindnyájatoktól Krisztus Jézusban. Ne oltások ki a Lelket!” (1 Tessz 5,17–19) Ne oltuk ki a Lelket! Ez szép életprogram. Ha nem oltjuk ki a bennünk élő Lelket, az hálához vezet bennünket!

Fordította: Tózsér Endre SP
Fotó: Vatican News

Bíró László püspök ünnepi körlevéllel búcsúzik

(Folytatás az 1. oldalról.)

Ez a kinevezés hasonlatos ahhoz az úthoz, ahogyan a Protestáns Szolgálati Ág élére a Magyarországi Református Egyház Zsinata megválasztotta, majd a honvédelmi miniszter kinevezte *Jákob János* protestáns tábori püspök urat, illetve amiképpen a köztársasági elnök – a miniszterelnök javaslatára – *dr. Benkő Tibor* vezéreztetett urat a honvédelmi tárca irányításával bízta meg. Mindketten, ahogy Tibor atya is, végigjárva a szolgálati feladatok különböző állomásainak számos munkakörét, fokozatosan jutottak el jelenlegi tisztégükbe.

Kinevezett püspökünket is végigkísérte megannyi feladat és beosztás a sorköteles katonaságtól a tábori püspökség újraindulásán keresztül a helynöki szolgálatig, megtapasztalva a megbízatásokkal járó magasságokat és mélységeket is. Lelkipásztori munkát végzett Marcaliban és Kaposváron, majd a Katonai Ordináriátus megalakítása után központi szolgálatban volt segítségére püspökének a tábori lelkesítő tevékenység kibontakoztatásának folyamatában, ahol a kezdetek nehézségeinek megannyi tényezőjét is átélve mindig hűségesen szolgálta az aktuális feladatokban a püspökség életét, egységben a honvédelmi vezetéssel.

Új püspökünk életútja – talán nem méltatlan ez a megközelítés – sajátos módon mutat egyfajta hasonlóságot Krisztus Urunk útjához, aki harmincévi rejtettségben élt, míg a nyilvánosság elé lépett. A rejtettségben formálódott felnőtté, élte meg nemzeti identitását, és tanult meg dolgozni.

Kedves Püspök atya! Te is megjártad ezt az utat Somogyország egyik kis falujától az esztergomi ferences gimnáziumon keresztül, a papnevelő intézeti közösségen át, a püspökök egymásutánjainak a szolgálatában: katonalelkészként voltál alakulatoknál, helyőrségekben, jártál külföldön, helyőrségekben, jártál külföldön, s újra meg újra töretlen akarattal építetted a Katolikus Szolgálati Ág jövőjét. Ebben a közel harmincévi szolgálatban egyfajta biztosságot adtál jelenléteddél mind az ordináriátus papjainak és alkalmazottainak, mind a honvédség katonáinak és munkatársainak.

Főtisztelendő Püspök atya! Közös szolgálatunk ideje alatt sokszor leírtuk és magunkban is tudatosítottuk, hogy a tábori lelkesítő szolgálat az egyetemes Egyház szolgálata. Tevékenységünk nem izolált a világegyháztól, hiszen annak egyik területét öleli át egy sajátos lelkipásztori küldetésben. Minden megkeresztelt ember szolgálata az egész Egyház missziója, a katonai lelkipásztorkodás ugyanakkor egy konkrét területet vállal át ebből a küldetésből. Törekedj arra papjainkkal együtt, hogy elmélyülhessen az egység az egyetemes Egyház püspökeivel, a helyi püspöki konferencia tagjaival, s velük együttesen végezd a krisztusi örömhír megélésének és átadásának szolgálatát a magyar Egyház és a magyar honvédelem javára! Legyél ezután is figyelemmel a katonacsaládok lelkipásztorkodására a pap testvérek bevonásával, hogy tovább mélyíthessék ezt a pasztorációt a személyes kapcsolatok, a házasság- és családerősítő hétvégék, a katonák gyermekeinek kialakított programok és a jövőben adódó új lehetőségek révén!

Ferenc pápánk szerint Jézus nem névjegykártyát adott át nekünk, hanem személyes találkozásra hívott meg minket: „Mester, hol laksz? Gyertek, és meglátjátok!” (Jn 1,38–39) Jézus sajátos életközösségre hív magához, amelyben azt szeretné, hogy tudjunk időt szakítani az elcsendesedésre, a zsolozsma imádságra és különösképpen is a szentmise megünneplésére, egyénileg és a közösségben egyaránt. Az ezekre fordított figyelem segít, hogy szolgálatunk hatékony lehessen a rád bízott katonák körében.

Fogolykiváltó Boldogasszony, *Szent István* király, minden magyar katoná patronusa és *Kapisztrán Szent János*, a katonalelkészek védőszentje segítsen téged és a rád bízottakat, hogy életünk Istent dicsőítő himnuszá válhasson!

Kedves Pap Testvéreim! Az Úristen ajándékozzon meg benneteket püspökötökkel együtt, hogy az Ő szavára figyelve közösen és egységben tudjatok cselekedni katonalelkészi munkátokban! Bár külön-külön helyőrségben, egymástól sokszor nagyon távoli területeken végzitek a papi szolgálat hagyományos és megannyiszor sokrétűen újszerű feladatait, ez a szolgálat mégsem elszigetelt. A felszenteltségen kívül összeköt benneteket, hogy hivatásotok az Egyház egyetemes missziójából fakad, melynek egysége a püspöktől nyert megerősítő megbízás által válik közös küldetéssé. Őrizzék és amikor csak tehetitek, közösen műveljétek, amit az Úr az utolsó vacsorán hagyott ránk, a lábmossás és a szentmise alapításának titkában! Maradjatok meg mindkettőben, hogy tettekkkel és imádsággal to-

vábbra is megélve az egységet, ki tudjátok nyújtani kezeteiket a rászorulóknak felé!

A tábori lelkesítő szolgálat ökumenikus jellegű. Isten Szentlelke egységre ösztönöz bennünket. Fontos, hogy a sokrétű egység érdekében félre tudjuk tenni a részgazságokat, a hagyományokon keresztül átöröklött különbözőségeket. Elgondolkoztatott Ferenc pápa meglátása: az Úr nem megparancsolta az egységet, hanem imádkozott érte: „Szent Atyám, tartsd meg őket a nevedben, akiket nekem adtál, hogy egyik legyenek, mint mi” (Jn 17,11).

Hálával tekintek vissza a közösen eltöltött évekre, amelyek során együtt tudtunk munkálkodni a Tábori Rabinátussal és a Protestáns Szolgálati Ággal a helyőrségek és alakulatok fölkeresésekor, a katonai megemlékezések imádságos fohászaiban, a nagy egyházi és nemzeti ünnepek áhítatos alkalmain.

Tisztelt Honvédelmi Miniszter Úr, Tábormok, Tiszt, Altiszt Hölgyek és Urak s mindnyájan, akik a honvédelem kötelékében szolgálnak! Először is szeretném megköszönni az elmúlt évek során megtapasztalt együtt gondolkodást, együtt munkálkodást, és azt a nagyvonalú támogatást, melyet mind az ordináriátus, mind jómagam személyes létemben megélhettem. Ez az egység valóban hordozza az annyszor elhangzott felkiáltást: Hazámat szolgálom!

Ferenc pápa a béke idej világnapjára írt üzenetének témájává tette: A gondoskodás kultúrája a béke útja. A kereszténység ölen született meg és mélyült el a személy fogalma, melynek lényege a kapcsolatok gaz-

dagsága, hiszen a személy mindig igényt formál a közösségi életre. A honvédség intézményes keretei között szolgálók a béke útjának építői, ahol a bajtársiasság, és nem az individualizmus; az egymás felé irányuló segítőkész gondoskodás, és nem a kirekesztés vezeti őket. A tábori lelkesítő szolgálat különböző ágai ebben szeretnének a jövőben is segítő támogatást nyújtani sajátos eszközökkel, egységben egymással, egységben a honvédelem vezetésével, egységben nemzetünkkel és mindazokkal, akik a békét szövetségben szolgálják.

Szeretett Testvéreim, Katonalelkészek, a Katonai Ordináriátus Munkatársai! Amikor köszöntöm Berta Tibor kinevezett tábori püspököt, megragadom az alkalmat arra is, hogy egyben búcsúszót mondjak feletem, a minisztérium és a honvédség vezetésével, valamennyi katonája és munkatársa felé. Bár egyházi jogilag továbbra is az ordináriátus tagja maradok, megváltozik a szolgálati viszonyom, hiszen magam is alárendelt leszek abban a küldetésben, amelyben tíz évig szolgálhattam.

Hálásan köszönöm, amit kaptam közvetlen környezetemtől és mindazoktól, akikkel a honvédségben találkoztam.

Kívánom, hogy a Jóisten áldása kísérje továbbra is életünket és szolgálatunkat, őrizze az egységet az együttes munkálkodásban és a közös küldetésben!

*Imádsággal és testvéri szeretettel:
Bíró László püspök,
kiérdemesült katonai ordinárius*

Forrás: MKPK Sajtószolgálat

Szerette övéit, mindvégig szerette őket

Eltemették Hajnal Róbert pápai káplán mesterkanonokot

Hajnal Róbert mesterkanonok, pápai káplán, a Regnum Marianum tagja, életének 86., áldozópapságának 63. évében, 2021. február 9-én elhunyt. 19-én szentmisét mutattak be az elhunyt lelki üdvéért a budapest-angyalföldi Szent László-plébániatemplomban, ahol Hajnal Róbert 1990 után plébánosként szolgált. A főcelebráns Erdő Péter bíboros, prímás volt.

A Hajnal Róbert atya lelki üdvéért bemutatott mise előtt a hívek a rózsafüzért imádkozták. A gyászmise Erdő Péter bíboros, prímás mutatta be; számos pap koncelebrált, köztük Mohos Gábor esztergom-budapesti segédpüspök. A közel harminc ministráns jelenléte arról árulkodott, hogy Hajnal Róbert atya nagy odaadással vett részt a ministránsok képzésében; szolgálata ezen a téren különösen is gyümölcsöző volt.

Erdő Péter bíboros Hajnal Róbert atyával kapcsolatos személyes emlékeit föl idézve azt mondta: „Szeretettel emlékezem rá úgy is, mint hajdani Bakáts téri káplánra, aki ministránskorunkban olyan nagy szeretettel és hozzázártással foglalkozott velünk, ahogy azután ezt egész életében tette a fiatalokkal.”

A gyászmise homíliáját Horváth Zoltán protonotárius kanonok, a budapest-terézvárosi Avilai Nagy Szent Teréz-plébániatemplom plébánosa mondta. Hajnal Róbert nyugalmazott plébánosként heti rendszerességgel vállalt kisegítő szolgálatot a terézvárosi templomban. Horváth Zoltán elmondta: „Mindannyian szívünkben őrizzük a vele kapcsolatos kedves emlékeket, nem véletlen (merthogy nincsenek is véletlenek), hogy a sírján a következő felirat olvasható: »Szerette övéit, mindvégig szerette őket.«

Olyan atyától búcsúzunk, és engedjük át őt teljesen Istennek, aki szeretett bennünket, és akit mi is szerettünk. Nem csupán azért, mert lelkivezetőnk, ministránsvezetőnk volt, hanem mert szeretetre méltó ember volt; olyasvalaki, aki szerethető. Találkozhattunk szelídségével, olykor huncut, de mindenkor mosolyával, alázatával, egyszerűségével.

Tudott gyermeki lélekkel rácsodálkozni egy-egy eseményre, személyre – tiszta ember volt, aki megjelenítette közöttünk Krisztust, szavaival, gesztusaival a krisztusi szeretetet sugározta.

Amikor pappá szentelték, a Regnum Marianum közösségnek lett a tagja. Szívesen foglalkozott – már csak belső indítatásból is – fiatalokkal, ministránsokkal, gyerekekkel. Az akkori időkben ezt nem nézték jó szemmel az állami hatóságok, kilenc év alatt tíz lelkipásztori helyen volt káplán, míg azután elkerült a Városmajorba, ahol tizenhárom éven át lehetett káplán. Olyan szépen mondta: »Minden helyemet szerettem, mindenhol szerettem az embereket, a fiatalokat.«

Tanúsíthatom, hogy amikor a terézvárosi templomban nyugdíjas kisegítőként dolgozott, folyton kap-

dulni, csak véletlenül találkozunk majd a Normafánál«. Nehéz helyzeteken is túl tudott lendíteni bennünket a humorával.

A városmajori időkben alakította ki a ministránsképzés menetét, kiválóan tudott együttműködni a világiakkal. Amikor az angyalföldi Szent László-templomban plébánosá lehetett, boldogan kezdett hozzá ugyanehhez a munkához. A lakótelepen élő embereket a munkatársai segítségével fölkereste, meghívta őket az Isten házába, és ezt mindig szelíd hangon, egyszerűen, tisztán tette, ami vonzó volt az emberek számára. »Azt hiszem, nem is nekem kell vonzani az embereket, hanem Krisztusnak, őt kell nyújtanom számukra« – vallotta.”

Horváth Zoltán a homíliában arról is beszélt, hogy Róbert atya élete sok gyümölcsöt termelt, ami abból is

sokan rajta keresztül ismerték, szerették meg a költészetet.

Amikor már testében elgyengült, legfontosabb olvasmánya a zsolozsma volt. Családja szeretettel vette körül a zuglói Hajnal-házban, ami-

kiszabadított. Urunk, kérünk, ismérd el őt igaznak, hiszen azt mondtad: Amit a legkisebb testvéreim közül eggyel is tettetek, velem tettétek.” A beszéd után versmondással is kedveskedtek az örökké-

kor pedig elérkezett az idő, Kálmán Antal, az angyalföldi Szent László-templom mostani plébánosa elvitte neki Krisztus szentségeit. Megkapta a feloldozást, és megkérdezte: »Most már tiszta vagyok?« Egy tiszta ember azt kérdezi: tisztává lettem? Ezután azt is megkérdezte tőle Antal atya, hogy mit üzen az angyalföldieknek. Róbert atya így válaszolt: »Azt, hogy köszönöm!«

Horváth Zoltán a homília végén ismét felidézte Hajnal Róbert versek iránti vonzalmát egy költeménnyel, ami Sik Sándortól való, attól a költőtől, akit Róbert atya is szeretett. A költeményt az utolsó homília-jegyzetlapok egyikén találta meg, amit Róbert atya éppen az Avilai Nagy Szent Teréz-templomban felejtett. Horváth Zoltán ebből, *A legszebb művészet* című versből olvasott föl beszéde végén – búcsúképpen.

A gyászmise végén Szolnoki János a budapest-angyalföldi Szent László Plébánia képviselő-testülete nevében búcsúzott az elhunytól. Többek között elmondta: „Amikor éhezünk és szomjazunk az igazságot, Róbert atya minden lelki jóval elhalmozva enni és inni adott nekünk, betegségünkben vigasztalt, a szívébe befogadott, meztelen lelkünket imáival felruházta, bűneink börtönéből a szentgyónás kegyelmei által

valóságba lépő elhunytak. Róbert atya egyik kedves tanítványa – Varga Balázs – olvasott részletet Gárdonyi Géza *Útra-készülés* című költeményéből.

Fülöp Ákos, a budapest-rákosfalvi Szent István király-templom plébánosa a Regnum Marianum közössége nevében búcsúzott. Többek között megemlékezett az elhunyt lelki, teológiai igényességgel összeállított beszédeiről, amiket kiadásra is ajánlott. „Róbert atya a Regnum egyik oszlopa volt; a szelídség és a kiegyensúlyozottság mintaképe, mindazé, ami az Egyházat vonzóvá teszi. Adja Isten, hogy tudjunk erőt meríteni példás életéből!” – fogalmazott Fülöp Ákos.

A templomi kórus Kodály Zoltán *Stabat Mater*ével búcsúzott Hajnal Róbert atyától. A gyászmise után az elhunyt földi maradványait – végakarátának megfelelően – a budapest-angyalföldi Szent László-templom altemplomában helyezték örök nyugalomra, szűk családi körben. Az összegyűlt hívők az angyalföldi espereskerületi összefogás eredményeként létrejött Angelus Communication videóközvetítése segítségével kapcsolódhattak be a temetési szertartásba.

Körössy László
Fotó: Merényi Zita

A Pápai Történettudományi Bizottság tagja lett Molnár Antal

Őszentsége Ferenc pápa Molnár Antalt, a Bölcsészettudományi Kutatóközpont Történettudományi Intézetének igazgatóját 2021. február 22-én a Pápai Történettudományi Bizottság tagjává nevezte ki. A megbízatás öt évre szól.

Molnár Antal 1969-ben született Székesfehérvárott. Középsiskolai tanulmányait a Pannonhalmi Bencés Gimnáziumban végezte. Egyetemi tanulmányait az Eötvös Loránd Tudományegyetem (ELTE) Bölcsészettudományi Karán latin-történelem szakon végezte, az Eötvös Collegium tagjaként, ahol 1995–96-ban diplomázott. A Szegedi József Attila Tudományegyetemen 1999-ben irodalomtudományból, a Paris IV–Sorbonne Egyetemen 2002-ben történet-

tudományból szerzett doktori (PhD) fokozatot. 2000–2004 között az ELTE-n török szakos tanulmányokat folytatott. 2007-ben szintén az ELTE-n habilitált, 2019-ben pedig akadémiai doktori címet szerzett.

1998–2000 között a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Történettudományi Intézetének adjunktusa, 2000-tól az ELTE Történeti Intézetének adjunktusa, 2009-től docense. 1995–96-ban óraadó, 2002–2005 között pedig a Történész Műhely vezetője az Eötvös Collegiumban. Egyetemi munkája mellett 2005-től a Magyar Tudományos Akadémia (MTA) Történettudományi Intézetének tudományos főmunkatár-

sa, 2010-től osztályvezetője. 2008–2011 között az MTA Történettudományi Bizottságának titkára, 2018-tól alelnöke. 1997-től 2011-ig a Jézus Társasága Magyarországi Rendtar-

tománya levéltárának levéltárosa. 2011–2016 között a Római Magyar Akadémia igazgatója. 2016-tól ismét az MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont Történettudományi

Intézetének tudományos főmunkatársa, majd 2019. január 1-jétől igazgatója, illetve az ELTE Történeti Intézetének docense.

Tudományos kutatásainak témája a Katolikus Egyház kora újkori története, ezen belül is elsősorban Magyarország és a Szent-szék kapcsolatainak múltja, illetve a hódolt Magyarország és a Balkán-félsziget története a XVI–XVII. században. Tizennyolc önálló kötete és több mint kétszáz tanulmánya lá-

tott napvilágot, magyarul és idegen nyelven. Hat magyar és négy külföldi folyóirat szerkesztőbizottsági tagja.

2002-ben a Klaniczay Tibor-díjat, 2003-ban a Palládi-

um díjat, 2004-ben a Talentum akadémiai díjat, 2006-ban a Szakály Ferenc-díjat, 2011-ben a Mestertanár aranyérmet, 2019-ben pedig a Premio Roma díjat nyerte el. Nős, három fiú édesapja.

A Pápai Történettudományi Bizottság XII. Piusz pápa kifejezett óhajára jött létre 1954. április 7-én. A vatikáni intézet nemzetközi szinten együttműködik számos egyházi és Egyházon kívüli testülettel és intézménnyel. Külön figyelmet fordítanak az ökumenikus párbeszédre. Kezdeményezései lehetővé teszik a történelmi igazság keresését, annak tudatában, hogy a tudományos közösség ilyen formája hozzájárul az egységre vezető út megtalálásához. A bizottság új tagjait február 22-én nevezték ki.

Forrás: MKPK Titkárság
Fotó: Merényi Zita

A BIBLIA ÜZENETE

Minden hívő története

Ter 22,1–18

”

Tudod-e, hogy nem az a fontos, mit vársz az élettől, hanem az, hogy az élet mit vár tőled?

Mert ha a miérték helyett azt a kérdést teszed fel, hogy „mit kell most tennem?“, akkor az ígéret, hogy Isten teljes életet akar adni neked, szép fokozatosan kiteljesedik az életed folyamán

Gyerekkorom óta megrendítő számomra Ábrahám és Izsák története. Ábrahám, aki az ígéret és a magára oly sokáig várató beteljesülés feszültségében élt, a rendeződni látszó helyzet után ismét próbatétel elé kerül. Az értelmetlennek látszó isteni felszólításnak tesz eleget, amikor elindul fiával Morija földjére, hogy ott feláldozza. Hatalmas hitéről tesz ezzel tanúságot. Mindent Istenére bíz, a számára legfontosabbat, a fiát sem kímélve engedelmeskedik neki. Milyen kemény harc dúlhatott a lelkében! De csak ment arra a helyre, amelyet Isten kijelölt számára.

Isten nem értelmetlen áldozatot kívánt Ábrahámától, hitének próbatétele volt ez csupán. Az esemény nem önmagáért történt. Nem csak Ábrahám és Izsák története ez, hanem minden hívő történetévé terebélyesedett. A sokszor lehetetlennek és értelmetlennek látszó élethelyzetek ősmintájává, amikor mi magunk elégünk szeretetáldozatunk tüzeiben, az értelmetlennek és haszontalannak tűnő odaadottság, a szolgálat pillanataiban. Mert Izsák feláldozása az apát is fölemésztette volna.

Az értelmetlennek látszó áldozatok, szenvedések és küzdelmek közepette mindig kérdezzük meg: „Hol van Isten ebben a helyzetben?”

Egy fiatalember a városi forgatagban a kerékpárjával egy autónak ütközött. Súlyos, de nem életveszélyes sérülésekkel került kórházba. Édesanyja, akivel mély lelki kapcsolatban volt, bement hozzá, hogy meglátogassa. Az első kérdése ez volt: „Fiam, amikor ott feküdtél az autó előtt összetörve, gondoltál-e Istenre?” Nem az érdekelte, hogy gondolt-e rá, az anyjára és arra, hogy mennyi fájdalmat okoz neki,

vár tőled? Mert ha a miérték helyett azt a kérdést teszed fel, hogy „mit kell most tennem?“, akkor az ígéret, hogy Isten teljes életet akar adni neked, szép fokozatosan kiteljesedik az életed folyamán.

A mai szentmise kezdőéneke így szól: Szívem rólad mondta: „Keressétek az ő arcát!” A te arcodat keresem, Uram. Ne rejtse el előlem arcodat! (Zsolt 26,8–9)

Keresem az arcát ott, ahol nem is gondolnám, hogy jelen van. Kilépek a komfortzónámból, a magam által egyetlen megoldásnak tűnő „mindenhatóságomból”.

Egy kereszténynek egyáltalán nem mondható filozófus, Arthur Schopenhauer gondolata álljon itt legvégül: „Ritkán gondolunk arra, amink van, és túl gyakran arra, amink nincs. Ez a magatartás több nyomorúságot okozott már az emberiségnek, mint az összes háború és járvány együttvéve.”

Bátor Botond OSPPE

GÖRÖGKATOLIKUS LELKISÉG

A Szent Liturgiáról (9.)

Miután a pap előkészült, és minden szükséges dolgot előkészített a Szent Liturgia végzéséhez, elkezdődhet a második rész, ami valójában a liturgia első nyilvános része. Görögkatolikus Egyházunkban ezt a hitjelöltek vagy katekumenek liturgiájának nevezzük, és megegyezik a római katolikus szentmisében igeliturgiának nevezett résszel. Itt történik az Isten ígéjével való töltekezés.

A görög elnevezés az V. század előttre nyúlik vissza, arra az időre, amikor az ókori Egyházban még élt a katekumenátus intézménye. Történeti és liturgikus forrásokból ismerjük a felnőttek megkeresztelésének folyamatát. Például *Egeria* az útinaplójában 386-ban részletesen leírja, hogy a püspök a nagybőjt elején fogadta a keresztapa, illetve a keresztanya által keresztelésre javasolt katekumeneket (vagyis a hitjelölteket), felírta a nevüket, s azután nyolc héten keresztül napi három órában oktatta őket. Majd miután megtanulták és felmondták a Hitvallást, húsvét ejtjelen követhetett a megkeresztelésük. Addig viszont a liturgiáról a Hiszekegy elimádkozása előtt mindig el kellett távozniuk. Ennek ma már csupán az emléke él a Szent Liturgiában, amikor elhangzik az elküldésükre, valamint az ajtók

bezárására és őrzésére vonatkozó diakónusi felszólítás.

A korábbiakban már szó esett arról, hogy a liturgiának ez a része Jézus Krisztus földi életéből a tanítói és gyógyítói körútját jelképezi. Azt, amikor bejárta a ma Szentföldként ismert területet, „hirdette országának örömhírét, meggyógyított minden betegséget és bajt” (Mt 4,23; Mt 9,35). Ezt itt valóságosan átéltethetjük: Jézustól tényleges tanítást kapunk, amely lelki gyógyulására is válhat annak, aki hittel befogadja.

Az Isten ígéje három csatornán keresztül érkezik ekkor hozzánk. Mivel még a liturgia nyilvános részének kezdetén vagyunk, elég sok zsoltár hangzik el. Elsősorban az antifónákban énekeljük őket, de az apostoli szakasz (szentlecke) előtti prokimenben, valamint az evangélium előtti alleluavershez csatlakozva is. Mintha csak rá akarna mutatni liturgiánk a gyökerekre, arra, hogy honnan indul a megváltás ígérete. Azután már újszövetségi tanítást kapunk az apostoli szakaszból: vagy az Apostolok cselekedeteiből, vagy pedig valamelyik újszövetségi levélből hangzik el részlet. Majd következik az evangélium. A görög Egyházban egy esztendő alatt teljes egészében felolvassuk a négy evangélista könyveit. S ez érvényes az Újszövetség többi

részére is, kivéve az atyák által is nehezen értelmezhető, jelképekkel teli Jelenések könyvét. (Nálunk tehát nincs A, B és C évre való felosztás, mint a Római Katolikus Egyházban.)

Az időbeli sorrend megtörését is megmagyarázzák a szentatyák. Azért hangzik el az apostoli szakasz az evangélium előtt, mert igaz, hogy Jézus Krisztus hirdette előbb az evangéliumot, de erről az apostolok tanúskodásából tudunk. Így előbb az ő tanításukat hallgatjuk.

A keresztények már nem katekumenek, de számukra is fontos a hitjelöltek liturgiája, mégpedig az itt kapott tanítás, az Isten ígéjével való töltekezés miatt, hiszen „a hit hallo-másból ered” (Róm 10,17).

Ivancsó István

FEBRUÁR 28., NAGYBŐJT 2. VASÁRNAPJA (Elemér, Oszvald) – Ter 22,1–2.9a.10–13.15–18 (*Ábrahám Isten parancsára kész feláldozni fiát, az ígéret gyermekét.*) – Róm 8,31b–34 (*Isten egyszerűlt Fiát adta áldozatul értünk.*) – Mk 9,2–10 (*A kereszthalál előtt a menyeei Atya tanúskodik, hogy Jézus az ő szeretett Fia.*) – **Zsoltosma:** II. zsoltárhét – **Énekrend:** Ho 59 – EE 533, 414, Ho 59 – EE 66, Ho 132 – EE 533, Ho 70 – EE 84. **MÁRCIUS 1., HÉTFŐ** (Albin, Gyopárka, Tóbiás) – Dán 9,4b–10 – Lk 6,36–38. **MÁRCIUS 2., KEDD** (Lujza, Henriett) – Iz 1,10.16–20 – Mt 23,1–12. **MÁRCIUS 3., SZERDA** (Kornélia, Kamilla, Frigyes) – Jer 18,18–20 – Mt 20,17–28.

AZ EUCHARISZTIKUS KONGRESSZUSRA KÉSZÜLVE

Az Eucharisztia ünneplése (103/1.)

Te, a dicsőség királya, Krisztus. A *Te Deum laudamus* himnuszban a 14. vers egy új egység nyitánya. Az ünnepélyes kijelentés alapja egyrészt a 24. zsoltár tanúsága Krisztus mellett (vö. Jeruzsálemi Szent Kírillousz X,19.): „Tárljatok fel, hatalmas kapuk, tárljatok fel, örök kapuk, hadd vonuljon be a dicsőség királya! Ki az a dicsőség királya? Az erős és hatalmas Úr, a harcban hatalmas Úr. Tárljatok fel, hatalmas kapuk, tárljatok fel, örök kapuk, hadd vonuljon be a dicsőség királya! Ki az a dicsőség királya? A seregek Ura, ő a dicsőség királya.” (Zsolt 24,7–10) A zsoltárokról szóló magyarázatában *Szent Ágoston* így ír ezekről a versekről: „bevonul a Király, akiben gög nélkül dicsekszünk. Aki legyőzve a halandóság kapuit, és kitarva maga előtt a menyeei kapukat, beteljesítette, amit mondott: *Örüljete, mert*

én legyőztem a világot! (...) aki a föltámadott testben fölé emelkedik, ő, akit megkísértettél; az összes angyalok fölé emelkedik (...)” (E. in Ps. 23,7.10) Szent Ágoston ugyanakkor a 75. zsoltárhoz ezt írja: „ő a mi királyunk és a mi Istenünk: királyunk, minthogy Júda törzsből született test szerint, Krisztus Megváltó Urunk. Istenünk pedig, aki Júda előtt van, és az ég és föld előtt, aki által mindennek lettek, szellemiek és testiek.” (En. in Ps 75,1; vö. In Ioannis evangelium tractatus 51,4) Másrészt a Jelenések könyvének soraira is utal a himnusz szerzője: „Mél-tó a Bárány, akit megöltek, hogy övé legyen a hatalom és gazdagság, a bölcsesség, az erő, a tisztelet, a dicsőség és az áldás” (Jel 5,12; vö. Dán 7,14; 1Kor 2,8; Zsid 1,3; 1Pt 1,21).

Az Egyház liturgikus évében a 24. zsoltárt énekeljük Krisztus dicsősége szempont-

jából értelmezve például adventben, a *Tollite portas* kezdetű graduáléban (Emeljétek föl kapuitokat, fededelmek); karácsony vigíliájának felajánlása során, Urunk bemutatásának ünnepén (február 2.), az *Obtulerunt* antifónával (Felajánlottak érte az Úrnak egy pár gerlét vagy két galambfiókát) és a virágvasárnapi körmenet során, mégpedig a *Pueri hebraeorum* antifónával kereztezve (Az olajfák ágait hordozó zsidóság gyermekei elébe mentek az Úrnak kiáltozva és mondvá: Hozsanna a magaságban!), végül pedig mennybemenetel ünnepén.

A 24. zsoltárból fakadó kijelentéssel veszi kezdetét a *Te Deum laudamus* himnusz Krisztusról szóló hitvallásszerű összefoglalása (15–19. versek). Ez a zsoltár rendkívül fontos volt az ókor keresztényei számára.

Sztankó Attila

A HÉT SZENTJE

Szent Kázmér

Március 4.

IV. Kázmér lengyel király hat fia közül másodikként született, édesanyja II. Habsburg Albert Erzsébet nevű leánya volt. A híres történetíró, Jan Długosz kanonok, majd később az ismert humanista, Callimachus Buonaccorsi lett a tanítója. Így Kázmér, testvéereihez hasonlóan, alapos irodalmi műveltségre tett szert, sőt, kiemelkedett testvérei közül. Mivel szülei az anyai örökösödés jogán igényt tartottak a cseh és a magyar koronára, 1471-ben *Ulászlót*, az elsőszülöttet Prágában királlyá tették, Kázmérnak pedig ugyanabban az évben a magyar koronát kellett volna megszereznie Magyarországon erőszakos meghódításával. Azonban a *Corvin Mátyás* elleni hadjárat balul ütött ki. Apja Kázmért jobban bevonta a lengyel államügyekbe, és utódjául jelölte.

Amikor 1481-ben leleplezték az orosz fejedelmek Jagelló-ellenes összeesküvését, a király egy időre Litvániába tette át székhelyét, hogy megszilárdítsa uralmát. Családja Lengyelországban maradt. Kázmér királyi helytartóként székelt Radomban. Fiatal kora ellenére két éven át ellátta ezt a hivatalt. Igazságos uralkodóként őrizte meg a nép emlékezetét. 1483 tavaszán apja a litvániai Vilniusba hívta, és alkancellárrá tette. Kázmér a megromlott egészségi állapota miatt (tuberkulózisban szenvedett) néhány hónap után kénytelen volt Grodnóba menni, hogy kezeltesse magát. Az akkori gyógymódokkal nem tudták egészséget helyreállítani.

Minden forrás egybehangzóan állítja, hogy Kázmérnak olyan jellemvonásai voltak, amiket az udvari élet körülményei közt sem megszerezni, sem megőrizni nem volt könnyű. Jamborságát rejtőzés jellemezte. Az államvezetéssel járó sokféle elfoglaltsága mellett mindig talált alkalmat, hogy feltűnés nélkül visszavonuljon imádkozni. Különösen szerette és tisztelte Szűz Máriát. Szívesen használta föl az éj-

szaka vagy a kora reggel csendes óráit, hogy észrevétlenül imádkozhasson a templomban. Hercegi ruhája alatt állandóan vezekelőinget viselt, a földön hált, és amennyire csak lehetséges volt, megtagadta magától a fejedelmi élet kellemességeit.

Amikor egy alkalommal Boroszló polgárai a rablóvilág elleni küzdelemben segítségét kérték, levélben azt válaszolta, megteszi a kelendő intézkedéseket az igazságosság érdekében, melynek gyakorlására egész életében törekedni akar. Nemcsak a lengyel életrajzírók festenek róla kiváló képet, hanem még egy kortárs porosz krónika is dicséri, kiemelve igazságosságát és bölcsességét. *Targowiczki János*, a királyi kancellária titkára szerint Kázmér sok nép szívét megnyerte.

Előre megnevezte halála napját, és teljes buzgósággal készült rá. Haldokolva azt kívánta, hogy a *Mindennap mondj...* kezdetű Mária-imádságot, amit annyira szeretett, tegyék a koporsójába. Amikor elérkezett utolsó órája, áhitattal megcsókolta a Megfeszített sebeit, és Istennek ajánlotta lelkét. Halála után százhusz évvel fölnyitották sírját; teste a sírbolt nedvesége ellenére ép volt, sőt, a leplet, melybe burkolták, a Mária-himnusszal együtt sértetlenül találták.

L. K.

A hét liturgiája

B év

ra, Nóra) – Mik 7,14–15.18–20 – Lk 15,1–3.11–32. **MÁRCIUS 7., NAGYBŐJT 3. VASÁRNAPJA** (Szent Perpétua és Felicitász vértanúk, Tamás) – Kiv 20,1–17 (*Isten a Sínai-hegyen kihirdeti a tízparancsolatot.*) – 1Kor 1,22–25 (*A megfeszített Krisztust hirdetjük, aki a zsidóknak botrány, a pogányoknak megoktalanság.*) – Jn 2,13–25 (*Jézus isteni küldetésének legfőbb bizonyítéka, hogy harmadnapra feltámadt.*) – **Zsoltosma:** III. zsoltárhét – **Énekrend:** Ho 229 – EE 538, 414, Ho 229 – EE 142, Ho 135 – EE 535, Ho 55 – EE 75.

MÁRCIUS 4., CSÜTÖRTÖK (Szent Kázmér, Boldog Meszlényi Zoltán püspök vértanú, Adorján, Adriána) – Jer 17,5–10 – Lk 16,19–31. **MÁRCIUS 5., PÉNTEK** (Teofil, Olívia, Virgil) – Ter 37,3–4.12–13a.17b–28 – Mt 21,33–43.45–46. **MÁRCIUS 6., SZOMBAT** (Leonó-

„Istenem és mindenem!”

Látogatás Assisi Szent Ferenc Segítő Nővéreinél Balatonkenesén

(Folytatás az 1. oldalról.)

A mai fogadalomújtás egészen különleges. Máskor mindig a helyi közösség előtt, csendesen zajlik az az esemény, ami most, hogy a két nővér az elköteleződésének huszadik évfordulóját ünnepli, *Udvardy György* érsek jelenlétében történik. Hiszen ő az egyházmegyei jogú Assisi Szent Ferenc Segítő Nővérei Közösségének legfőbb előljárója. 1996–1997-ben jöttek Kenesére az első nővérek, Erzsébet is. 2000 októberében, éppen aznap, amikor az örökfogadalmát tette le, megérkezett a közösségbe Teréz nővér. Most ketten élnek itt, és együtt szolgálják az Egyházat, szem előtt tartva Ferenc pápa kérését: a középkori eredetű ferencesegből nem a keretekre, hanem a lényegre kell helyezni a hangsúlyt. Ahogyan annak idején *III. Ince* pápa álmában a dűledező templomot megtámogatta Ferenc, ők is úgy igyekeznek segíteni az Egyházat plébániai és egyházközségi szinten. Lelkigyakorlatok tartásával, lelkipáterrel, hitoktatással fordítják az emberek figyelmét Isten felé. Ez utóbbi esetében arra törekednek, ne csak a tudást adják át, hanem lehetőséget teremtsenek arra is, hogy a testvéri közösségben megtapasztalható legyen az öröm és Isten jelenléte. Jelmondatuk, mely Szent Ferenc-től származik, szintén az örömeire való meghívásról szól: „Mi Isten komédiásai vagyunk, és azért küld bennünket a világba, hogy az embereket megtanítsuk az igazi örömeire!” Legfőbb vágyuk, hogy megszerettség az emberekkel azt az örömet, amely Istentől származik, mely belső átalakuláshoz vezet, és nem csak a földi életre szól.

Napirendjük kialakításának kulcsszava a rugalmasság. Reggel 8-tól általában délután 3-ig tartanak az órák. Minden nap szentmisén vesznek részt, olvassák a Szentírást, és szentségimádásban töltenek időt Jézussal. A teológiai olvasmányokban való elmélyülés a töltődésen kívül azt is szolgálja, hogy képezze magukat, és legyen mit átadniuk a rájuk bízottaknak. Saját felelősségük, hogyan illesztk be a minden napokba ezeket. Ha túl sok feladat torlódna össze, egy másik, csendesebb napon pótolják, ami elmaradt.

Teréz nővér számára a legnagyobb öröm a lelkipáterrel való találkozás, abból, amikor az imádkozó ember eljut az egyirányú kommunikációtól odáig, hogy beszélget Istennel. Erzsébetnek pedig az jelent nagyon sokat, amikor az egykori kis tanítványai immár szülőként hitoktatásra hozzák hozzájuk a gyermekeiket. Ezek az alkalmak mindig megmutatják, hogy nem szélbe szórt mag, amit a nővérek a hétköznapiakban tesznek; Isten titokban akkor is dolgozik, amikor ők ebből semmit sem látnak.

A Kenesén töltött több mint húsz év alatt sok minden megváltozott az életükben a szolgálatok és a feladatok terén. Azelőtt kevesebb iskolába

és óvodába mentek hittant tanítani, most már Balatonvilágosra és Balatonfőkajarra is átjárnak. Mindketten tanári végzettséget szereztek. Teréz csak az iskolákban hetente közel száz gyerekekkel találkozott, Erzsébet az óvodákban még további ötvennel-hatvannal.

Itt, Kenesén az az érdekes helyzet alakult ki, hogy a fiatalok a gimnáziumi éveikben más városokban tanulnak, hétvégeiken és az iskolai szünetekben pedig hazajárnak. Nyáron nemcsak velük, hanem természetesen a nyaralókkal is megtelik a Balaton-part. A közösség iránti igény megvan minden itt élőben és idelátogatóban, bármilyen korosztályból származzon is. A közösségépítésre egyre nagyobb lett az igény. A nővérek mindig is szerették volna, hogy a fiatalok minőségi közösségekhez tartozhassanak, ezért hittanos napokat, filmnézéseket, adventi készülődéseket, kirándulásokat szerveztek, pásztorjátékkal készültek a karácsonyra. Már ezeken az eseményeken is megtapasztalhatták, hogy amikor összegyűlnek a testvérek, köztük van az Úr. Amikor egyszer a tervezett kirándulást elmosta az eső, és vagy harmincan bennrekedtek a csöpp kis plébániai szobában, nem volt mit tenni, játszani kezdtek. Olyan jól sikerült ez az alkalom, hogy a gyerekek ettől fogva már nem kirándulásra vágytak, hanem a közös játékra. „Máskor egyházközségi farsangot tartottunk – meséli Erzsébet nővér –, kis műsorokkal bemutakoztak a különböző csoportok. Titokban mindenki félt attól, hogy nem fog tudni bekapcsolódni a közös játékba. De nem így lett! Akkor átszakadtak ezek a gátak.”

Amikor Istennek szentelt életű emberekkel találkozunk, szeretnénk megtudni, hogyan alakult az életük, milyen utat jártak be hivatásuk elfogadásáig. Miként vezette őket Isten, és honnan indultak? Mivonozta őket az Egyház szolgálatára? Erről is beszélgetünk a nővérekkel.

Teréz nővér Szegedről származik. Pécsett végzett köz-

gazdaság-tudományi egyetem. Egy nemzetközi cégnél dolgozott könyvvizsgálóként, majd vezetési tanácsadóként. „Elemző, szétszedő-összerakó típus vagyok – mondja –, a karrierem szépen bontakozott, tele voltam sikerekkel és kihívásokkal. De egy nap

megkérdeztem magamtól, hogy mi a távlatra ennek az életnek. És mi az ára? Láttam,

A nővérek Gyertyaszentelő Boldogasszony ünnepén elköteleződésük évfordulóját ünnepelték

hogy a kollégáim is mennyi lemondást kénytelenek megélni. Néha heti nyolcvan órát is dolgoztunk, hétvégeiken csapatépítő tréningeken, workshopokon vettünk részt, külföldi utakra jártunk. A taxisok már jól ismertek, mert éjszákánként ők vittek haza a munkahelyemről. Bármilyen magas volt is a fizetésem, nem éreztem, hogy kárpótolna a lemondásokért, és nem láttam, hogy a munkámnak igazán értelme lenne. Ekkor kezdtem ismerkedni különböző vallásokkal, mert gyerekkoromban nem kaptam ilyen irányú nevelést. Isten azonban megtette a maga lépéseit. A gyermekkori barátom felkért keresztanyának, így kerültem kapcsolatba a római katolikus hittel. Aztán elkezdtem szentmisére járni, és Isten jelenléte beszippantott. Vágyakozva néztem a szerzetesekre: milyen jó nekik, hogy teljes szívvel, minden erejükkel Istennek élhetnek! Egyszer, amikor itt nyaraltam Kenesén, megismertem a segítő nővéreket, és akkor valahogy úgy éreztem, ha Istennek jó ez a hely, akkor nekem is jó. Ez 2000-ben volt, akkor három nővér és egy jelölt volt itt.”

Erzsébet korábban, 1996. január elsején költözött ide. Akkor még a Szent Ferenc Leányai közösséget találta itt, amelynek tagjai az egyházi szolgálaton kívül betegápolással is foglalkoztak. Most ők szolgálnak a Budapesti Szent Ferenc Kórházban. Erzsébet

azonban nem érzett hivatást a betegápolásra, ezért két másik nővérral együtt Kenesén ma-

aki szeret várni, így kereskedelmi iskolába jelentkeztem és jártam. Évekkel később mégis ide vezetett az utam, a nővérekhez.”

Magyarországon sok kis létszámú női ferences rendet tartanak számon. Karizmájukat tekintve vannak közöttük

betegápoló és szegénygondozó közösségek is, de közös bennük, hogy valamennyi Szent Ferenc lelkiségét követi a szegénységben, az egyszerűségben és az odaadottságban. „Ferenc tanítását leginkább az írásaiból ismerhetjük meg – fejti ki Erzsébet –, a *Regulából* és a *Meg nem erősített regulából*, amely elénk tárja, miről is álmodott. Ezek az írások tulajdonképpen kivonatolt evangéliumok; a lényegre: a szeretetre, az örömeire és az istenkapcsolatra fókuszálnak. Szent Ferenc elment a szegényekhez, ez igaz, de a lényeg mégiscsak ez volt számára: »Istenem, mindenem!«

A ferences női rendek nagyon összetartók, évente összegyűlnek zárandoklatokra vagy képzésekre. Persze az is gyakran előfordul, hogy nyáron a Balatonnál találkoznak, a vízpart nagy vonzerő. Sokat tanulnak ilyenkor egymástól: a klarissza nővérek például este közvetlenül lefekvés előtt elolvassák a másnapi evangéliumot, de nem elmélkednek rajta, egyszerűen hagyják, hogy a szívükben ezzel a gondolattal térjenek nyugovóra.

Teréz nővér a Boldogságos Szűz Máriát tartja a mesternőjének. Amikor két évvel ezelőtt Názáretben járt, az angyali üdvözlés helyén, eltűnődött azon, hogy hiába volt Mária nagyon okos nő, mégsem érthetett mindent azokból a különleges mondatokból, amiket az angyal mondott neki. És így is életre szóló döntést hozott, igent mondott Istennek. Teréz arra jutott, hogy ő sem tehet másként. Hiába elemzi az eshetőségeket egy-egy döntéshelyzetben, van egy végső pont, amikor nem lehet megérteni a dolgokat. Isten ilyenkor nem vár tőlünk mást, mint egy egyszerű igent.

A jubiláló nővérek nagy hálával emlékeztek meg azok-

ról, akik hivatásuk formálódása során kísérték őket. Teréz *Nemes Ödön* SJ atya készítette fel az örökfogalomra, és kísérte a további években is. Ő bontakoztatta ki benne a személyes istenkapcsolatot és tanította neki azt, hogy Isten vele együtt lélegző, személyes Isten. Ő képezte ki lelkipáternek is. Erzsébetet nyolc évig kísérte Keszthelyen egy kármelita atya, *Szűcs János Sándor* OCD. A nővér még most is elcsodálkozik azon, hogy elkötelezett kármelita léteire mennyire hagyta őt ferencesként kibontakozni. Szerzetesi életével ugyanakkor tanúságot tett róla, hogyan lehet a minden napokban megélni a hivatást, és hogy miként maradhat meg az ember szívében az a vágy, amit először érzett Jézus követése és a szerzetességit iránt.

A nővérek rendi nevét az előjáró választotta ki. Teréz a három lehetséges név közül pont azt kapta, amelyiket a legkevésbé szeretne volna. *Kis Szent Teréz* olyannak tűnt számára, mint egy aranyos fiatal szent, akiről sokaknak az „édes kedvesség” jut az eszébe. Hogy nevével azonosulni tudjon, elkezdte lebontani a szent alakjáról azt a kulturális leplet, amely eltakarta előle névadója igazi arcát. Így meglátta benne azt a nagyon is határozott nőt, aki valóban hősi-es fokon gyakorolta az erőnyeket. Megtanulta tőle például a tapintatot, ami oly sokszor hiányzik a mai kommunikációnkból. Szeretjük kimondani, amit gondolunk, és nem törődünk azzal, mit okozunk ezzel a másikkal. Hogy miként dolgozza fel a hallottakat, az már az ő gondja... Teréz nővér azt is felismerte, hogy a kapott név mennyire előreviszi a lelki fejlődésében, a lelkipáterrel való szolgálatában, és idővel már a gondviselés megnyilvánulásaként tekintett rá.

Erzsébet két nevet terjesztett az előjáró elé: édesanyja miatt, aki akkor már nem élt, és akit szintén így hívtak, szerette volna, ha az Erzsébet nevet kapja, de még ennél is jobban vágyott a lisieux-i szent nevére. Végül nem ő, hanem később a társa lett Teréz, meséli nevetve. Ő is ráébredt arra, hogy a nevében kincset kapott. *Arpád-házi Szent Erzsébet* volt az első magyar ferences szent, Assisi Szent Ferenc kortársa. Négyévesen el kellett hagynia a hazáját, huszonéves korában meghalt a férje, akit szerelemmel szeretett, majd a gyermekeit biztonságban tudva szerzetesnek állt, hiszen mindig Isten volt számára az első. Lehetett volna olyan, mint bárki más a wartburgi várbán, de ő meglátta a lényegget: „Istenem, mindenem!”

Ez a vallomás hangzott el a fogadalomújtó nővérektől a szertartásnak megfelelő szavakba öntve a beszélgetés után is, Gyertyaszentelő Boldogasszony ünnepén, a szentmisén. És tudjuk, hogy nem csak akkor, hanem azóta is, újra és újra.

Vámosy Erzsébet
Fotó: Merényi Zita

Mindenkinek a papja vagyok

Beszélgetés Temesvári Károly Benedek pálos szerzetessel

A Parma Fidei (A Hit Pajzsa) díjat idén huszadik alkalommal adták át. Ezúttal a pálos rend hat legidősebb tagja kapta az elismerést. Temesvári Károly Benedek pálos szerzetessel, nyugalmazott kóspallagi plébánossal beszélgettünk.

Milyen családból származik, és hogyan emlékszik vissza a gyermekkorára?

– Papi hivatásom a születésem előtt kilenc hónappal kezdődött, amikor anyukám szíve alatt elindult az életem. Ha pedig a Jóistenre gondolok mint a hivatás forrására, akkor azt mondhatom: öröktől fogva benne volt ez a tervében. Nagykánizsán születtem, 1944. október 29-én, vasárnap, Krisztus Király ünnepén. Édesapám a Magyar–Amerikai Olajipari Rt.-nél volt alkalmazásban, amely a zalai olajlelőhelyek kitermelésével foglalkozott. Édesanyám az egészségügyben dolgozott. Van egy húgom, *Mária* és egy öcsém, *László*. A húgomnak két gyereke volt, a fiú sajnos néhány évvel ezelőtt egy autóbalesetben elment. Öcséméknek öt lányuk van. Anyai ágon pedagógusok voltak a nagyszüleim, apai nagyapám pedig postásként dolgozott. Többször is veszélyben volt az életem. Amikor még pocaklakó voltam, egy orosz katona órát akart zabrálni anyámtól, és a horvátul beszélő nagyapám szem- és fültanúja volt ennek. Csitígtatta a kiskatonát, akit végül egy idősebb orosz tiszt vezetett el a helyszínről. Nem sokkal azután lővést lehetett hallani, valószínűleg történt valami. Később papként misét mondtam érte. A bábaasszony lánya egyszer elmesélte nekem, hogy a születésemkor anyukám kezében feszület volt; a köldökszínór a nyakamra tekeredett. Harmadszor akkor került veszélybe az életem, amikor láncos bomba fúródott a földbe a kórház mellett; a detonáció tönkretette a jobb fületem. Kispapkoromban, 1967-ben az egyik rendtársammal, *Imrével* – akkor még illegalitásban voltunk – egy nagy motorkirándulást tettünk. Hazafelé tartottunk, amikor Ferencszálláson baleset ért bennünket. Akkor még nem tudtam, hogy Imrének farkasvaksága van, nem vett észre egy kivilágítatlan teherautót. Én átrepültem a feje fölé, hol az eget, hol a földet néztem. Éppen jöttek a miséről a nénik, gyorsan visszaszaladtak, és elmesélték a plébánosnak, *Katonai István*nak – a későbbi egri segédpüspöknek –, hogy mi történt két kispappal. Még azt is mondták, hogy a Szűzanya kőtenyébe estem, mert nem történt nagyobb bajom, a mentőknek sem kellett elvinniük. Később éppen itt, Ferencszálláson lettem plébános...

Hogyan kerültek Komlóra?

– Hatéves koromban költöztünk oda Zalából. Édesapám a kórházban kapott irodai munkát, édesanyám pedig az egészségügyben dolgozott. Sok helyen laktunk. Ekkor kezdett ébredezni bennem a papi hivatás. A bányászok *Szent Borbála* tiszteletére szép templomot építettek, sokat ministráltam ott. *Osvald János* volt a plébános, a hívek Jancsi papnak nevezték. Volt, amikor a sportvendéglőben intézte az Egyház dolgai, az engedélyeztetéseket. Miután elfogyasztottak néhány korsó sört, az állami illetékesek aláírták neki, amire szüksége volt. Kitanulta a rádió- és tévészerelést, így akik megfigyelték, nem tudhatták, hogy valaki javíttatni viszi hozzá a készüléket vagy az egyházi ügyeit intézi. Csodálatos ember volt *Chalupa Janka* néni is, a kántor, hit-

tant tanított nekünk. Tűzbe mentünk volna érte, annyira szerettük. Egyszer mozijegyet kaptunk, de a vetítés pont a hittanóra idejére esett, ezért visszaadtuk – Janka néni vár minket, mondtuk. Ötödikes koromban egy teadélutánon hívást éreztem arra, hogy csendben, egyedül legyek. A magyartanárom, *Hetényi Varga Károly* látta, hogy pityergek. Átkarolta a vállamat, és azt kérdezte: Mi van, dru-

jött egy egyenruhás, engem keresett. Másnap reggel meg kellett jelennem a rendőrségen, kihallgatáson. Amikor megérkeztem, egy köpcös ember fogadott, megkérdezte, tudom-e, mi van az épület mélyén. Mondtam, hogy építésztechnikus vagyok, sejtem. Közölte, hogy Imre már ott van. Felkísért a szobába, volt ott egy nő is, akinek átnyújtottam az asztal fölött egy székét. A köpcös megkérdezte:

szám? Tanár úr, én pap szeretnék lenni, legyen szíves hazaengedni, mert csöndre vágyom. Elmondta, hogy ő is pap akart lenni, de kivették a fél tüdejét, ezért le kellett mondania a papi pályáról. Később feleségül vette az ápolónőt, aki a betegsége idején olyan kedvesen foglalkozott vele, és négy gyermekük született.

Ezek szerint már gyermekkorában is érezte az Úr hívását.

– Igen. Amikor a Jóisten hivatást ad, vele együtt nagy szabadságot is. Szelíden vezetett tovább. 1958-ban Pécsre költöztem a nagyszüleimhez, hogy továbbtanulhassak. *Varga Ferenc* iskolaigazgatónak köszönhetem, hogy az építőipari technikumba kerültem. Nekem mindegy volt, mert pap akartam lenni. Mindenkinek be kellett lépnie a KISZ-be. Meg akartak tenni alapszervezeti titkárnak, kérdeztem a lelkiatyámat, hogy mit tegyek. Isten ellen ne beszélj, a többit meg csináld, mondta. Jelentkeztem hittanra a pécsi belvárosi templomba. Lementem az altemplomba, és vártam a többieket. Egyszer csak jött egy fiú, aki azt mondta, ne oda ülj, az a lányok helye. Ő lett a barátom, pap- és rendtársam: *Szieberth Imre*. Tízen voltak testvérek. Az Ágoston téri templomban megismertük *Bolváry László Pált*, aki a lelkiatyánk lett. Megosztottam vele, hogy pap szeretnék lenni. Elmondta, hogy *Bolyós Ákos* és ő pálosok, és azt tanácsolta, legyünk mi is azok, illegalitásban. Kérdeztem, hogy milyen az a pálos szerzetesi élet. Így válaszolt: Töltekezés és kirepülés. Abban a pillanatban a szívemben összeölelkezett a papi és a szerzetesi hivatás. A magam módján úgy értelmeztem a szavait: töltekezés – szerzetesi élet, kirepülés – lelkipásztori élet. A noviciátust titokban végeztük. Tagjai lettünk a Vörös Meteor Egyesületnek, így amikor a Mecsekben jártunk, igazolni tudtuk, hogy turisták vagyunk. 1967-ben tettem le az egyszerű fogadalmamat a Szent Ágoston-templomban.

Az állambiztonság nem jött rá semmire?

– Azért azt nem mondanám. Egyszer, ahogy hazaértem, fél óra múltán

mióta foglalkoznak a szerzetesek nőkkel? Így kezdődött a beszélgetés, amelynek egy bizonyos pontján közöltem, hogy több kérdésre nem válaszolok. Még előző este elmentem Pál atyához, és elmondtam neki, hogy másnap meg kell jelennem a rendőrségen. Arra intett, hogy bagatellizáljuk el a dolgot, nincs szó államellenes összeesküvésről, csak imaközösség vagyunk. És ne okoskodjatok – mondta még. A köpcös, amikor nem válaszoltam a kérdésére, elvörösödött, és kirohant. Bejött egy egyenruhás férfi, és egészen más stílusban foglalkozott velem. Azt mondta, ismeri a szüleimet, és hogy ez egy preventív eljárás, mert az állam is tudja, hogy fölvettek kispapnak Szegedre. Az állam azt szeretné, ha ott is rend lenne, ha betartanák az előírásokat. Ezért ha van nőző vagy trinkelő kispap, a Virág cukrászdában szívesen meghallgatná az erről szóló beszámolót. Mit mondjak erre? És akkor az jutott eszembe, hogy én éjszaka álomban mindent kibeszélek, nem vagyok alkalmas erre. Három napig gyözködtek, utána elengedtek. Imre sváb gyerek volt, másként viszonyulhatott hozzájuk, sokszor leszedték a vonatról, elvitték. Tízévi papi szolgálat után halt meg, autóbalesetben.

A szemináriumot 1964-ben kezdte meg Szegeden. A szülei hogyan viszonyultak ehhez?

– Édesanyám elég hamar ráhangolódott erre, a nagymamám boldog volt, azt mondta, ezért imádkozott. Édesapám viszont nem nagyon örült, ő azt szerette volna, hogy továbbtanuljak, megnősüljek, legyenek unokái. Akkor persze még nem tudhatta, hogy az öcsém öt lányunokával ajándékozza majd meg. A szemináriumban voltak nehézségek, nyelveket kellett tanulni, vigyázni a beépített kispapokkal... Könyvtáros voltam.

Két társával együtt 1969. június 15-én szentelte pappá Udvardy József püspök. Hogyan emlékszik erre?

– Édesanyám *Jolán*, a szentelése Boldog Jolán ünnepnapján történt. Elsőtétedett bennem minden. Úgy éreztem, nem tudok semmit, mit fo-

gok csinálni én kint, a papi életben? Am azt mondtam magamban: a Miatyánkot, a Hiszekegyet tudod, majd azt magyarázod, jól. Az újmisémet Murakeresztúron tartottuk. Szabadtéren volt a mise. A fél falu a rokonom, az egyikük a téasztól elhozta lovas kocsin az ülőhelyeket. A másik rokonom párttitkár volt, és a felette-se megkérdezte tőle: te mit keresel itt? Azt, amit te, válaszolta.

Több állomáshelyen is szolgált. Megemlítené közülük néhányat?

– Röszkére kaptam az első dispoziációt, két évig voltam ott káplán. Aztán Derecskére kerültem. Tízezer református élt itt, és mindössze hétszáz katolikus. Sokat foglalkoztam a cigányokkal. Évtizedekkel később, már itt voltam Kóspallagon, amikor kaptam egy levelet attól a hajdan volt kis cigány lánytól, akinek az apukáját elláttam, amikor haldokolt. Leírta, hogy nem felejtette el, milyen jó voltam az apukájához és hozzájuk. Derecske után Klárafalva következett, egy ötszáz lelkes falu. Hozzám tartozott mint filia Ferencszállás. Bejártam Szegedre is, Alsó- és Móravárosba, kisegíteni. Itt megpróbáltak beszervezni a békemozgalomba, de azt mondtam: nekem önök által is elfogadott püspököm van, ő adja nekem a békemunkát most Klárafalván, Ferencszálláson, meg ha még akar, máshol is. Ez bőven kitölti az időmet. Egy másik próbálkozás alkalmával pedig azt válaszoltam: a *Világosság* folyóiratban olvastam *Kádár János* cikkét a pluralizmusról. Leírta, hogy Magyarországon hétszáz-ezer kommunista meg több millió keresztény van, és békében kell élniük egymással. Erre az illető pártember dühösen azt válaszolta: vegyem tudomásul, hogy Magyarországon proletárdiktatúra van. Nézzé, mondtam, én párbeszédre gondoltam, de ha valaki az öklét rázza, akkor vége a beszélgetésünknek. Klárafalván kibővítettük a sekrestyét, engedély nélkül, mert akkoriban engedélyt nem lehetett kapni ilyesmire. Aztán kijött az illetékes, hogy nincs engedély, le kell bontani. Mondtam neki, öntől tanultam valamit, amikor káplán voltam. Azt, hogy az öregeket tisztelni kell. Ide fiatalok nem járnak, az öregek pedig fáznak. Csapott egyet a levegőbe, de aztán nem akadékoskodott tovább. Amikor Földéakra kerültem, ott is felújítottam öt épületet.

A rendszerváltozást hogyan élte meg?

– 1990-ben vagy 1991-ben *Máthé Péter* pálos atyától kaptam egy üzenetet, hogy újraindulunk Pécsen.

Gyulay Endre püspök atya elengedett Apátfalváról, ahol akkor szolgáltam. Péter atya a negyvenezres kertváros plébánosa volt Pécsen, káplánnak kerültem mellé. Munka volt bőven. Az emberekben megvolt a vágy a szentségek iránt. Ezt mutatta az is, hogy három egymást követő vasárnapon közel száz gyereket kereszteltünk, és körülbelül harminc fiatalot készítettem föl a jegyeskurzuson. Az összes plébániáról odaküldték a jegyeseket. Azóta is járnak hozzám, és nyugdíjasként is örömmel végzem ezt a szolgálatot. Házfőnökként és plébánosként nyolc osztályt tanítottam hittanra, és fogadtam a zárandokokat. Tizenkét év után a budai kolostorba kerültem, majd Márianosztrára, végül a mostani helyemre, Kóspallagra. Amikor nyugdíjas lettem, eszembe jutott, hogy a nagyapám, amikor a klerikális beállítottsága miatt elküldték a pedagóguspályáról, fél év után belehalt ebbe. Ezt nem szerettem volna, ezért rendi előjáróim hozzájárulásával kértem *Beer Miklós* akkori püspök atyát, hogy nyugdíjasként is tovább szolgálhassak plébánosként. Beleegyezett. Ennek már tizenhat éve.

Őn, aki szolgált a diktatúra és a demokrácia évtizedeiben is, hogyan vélekedik: mi lehet az Egyház és azon belül a Magyar Pálos Rend küldetése egy alapjában véve szekularizált, a kereszténység iránt közömbös, sőt időnként kifejezetten ellenséges társadalomban?

– Maradjunk azok, akik vagyunk, és próbáljuk meg jól csinálni, amire hívást kaptunk. Megnéztem azt a kisfilmet, ami a huszonegy egyiptomi kopt vendégmunkás lemeszárlásáról szólt. Nem volt könnyű az az éjszaka, de utána elgondolkodtam: erre kell készülnünk. Évtizedekkel ezelőtt Hetényi Varga Károly írt nekem egy levelet: „Karci, a XX. század a véres és könnyes vértanúság százada. Erre készülj. Én imádságban melletted vagyok.” Nem kell félnünk. Én mindenkinek a papja vagyok, mindegy, hogy melyik oldalon áll. Alapvetően fontos számomra a katolicitás, az egyetemesség, amit Jézus hozott. Ebben kell megmaradnunk.

Most, hogy többedmagával megkapta A Hit Pajzsa díjat, milyen érzések, gondolatok vannak Önben?

– Egy biztos: senki iránt haragot nem érzek, megbocsátottam mindenkinek, egykori üldözőimnek, ellenségeimnek is. Amikor pappá szenteltek, a következő evangéliumi szakasz volt a jelmondatom: „Ha a búzaszem földbe nem esik, és el nem hal, egymaga marad, de ha elhal, sok termést hoz” (Jn 12,24). Ebben ott van, amit Hetényi Varga Károly mondott a könnyes és véres vértanúságra való készségről, és az is, hogy ez az élet. A Jóisten eltakarta előlem, hogy eredményesen dolgozom-e, vagy sem. Van egy nagyszerű atyánk Szegeden, közel százéves. Ő mondta: „Az alázat az, amikor se többnek, se kevesebbnek nem tartom magam annál, ami vagyok.” Amikor pedig Gyulay Endre püspök atya megkérdezte a papjait, hova szeretnétek menni, illetve visszatenni, akkor ezt írtam neki: „Püspök atya, a kegyelmet oda kapjuk, ahová a dispoziációt.” Nem vágyok vissza, mert ott nem lesz kegyelem, nem vágyok máshová, mert ott sem lesz kegyelem. A kegyelem ott van, ahol éppen vagyok.

Bohnár Dániel
Fotó: Lambert Attila

Hiszek a jó végső győzelmében

Interjú Jakab Gábor pápai káplánnal, a kolozsvár-kerekdombi templom plébánosával

(Folytatás az 1. oldalról.)

Fel tudja idézni azt a pillanatot, amikor úgy érezte, hogy szólítja az Úr?

– Már gyermekoromban rendszeresen ministráltam, szerettem ugyan is a templomi életet. A szomszédok és a rokonok egyfajta szórakoztatására otthon, a családi szentkép előtt még „miséztem” is. Középiskolába a székelyudvarhelyi vegyes líceumba jártam, az ott töltött évek elsodorták a pappá válásom gondolatát. 1954-ben tettem le az érettségi vizsgát, azután egy évet otthon voltam. Ez idő alatt néhai plébánosom és édesanyám ösztönzésére visszakanyarodtam a gyermekkori álmomhoz, és 1955-ben, Márton Áron püspök börtönből való szabadulásának évében kértem a felvételemet a Gyulafehérvári Papnevelő Intézetbe. Be kell azonban vallanom, hogy egészen karácsonyig nem éreztem ott jól magam. De a papnövendékek különleges élményt nyújtó karácsonyi előadásának hatására végül is kimondtam az igent. Ez persze nem jelentette azt, hogy később ne lettek volna kételyeim a hivatással kapcsolatban. Szóval, igazából a teológián átélt első élményszerű karácsony volt az a kegyelmi pillanat, amikor úgy éreztem, hogy az Úr engem is hív az aratásába.

Talán legfőbb eszményképe Isten Szolgája Márton Áron. Találkozott vele személyesen?

– Nemcsak találkoztam a legendás hírű főpásztorral, de hat éven keresztül a közvetlen közelében éltem, sőt, rendkívül igényes tanárként tanított is engem. Egész életemre kihatóan megérintette a lelkemet, és akárcsak társaimra, rám is felejthetetlen benyomást tett. Aztán ő is szentelt pappá 1961. december 8-án, immár hatvan éve. Ami nagyon megfogott engem – és másokat is –, az az elragadó és messzire sugárzó embersége. Dogmatikából többek között azt tanultuk a teológián, hogy „gratia supponit naturam”, azaz a kegyelem a természetre épít, ami nem más, mint az emberi mivolt, maga az emberség. Ez egy olyan erős fundamentum, amire lehet építeni: magyarságot, kereszténységet, papságot is. Nélküle, vagyis az emberség megléte nélkül minden lóg a levegőben.

Tizennyolc éves volt az 1956-os forradalom idején. Hogyan élte meg ezt az időszakot?

– Tanáraink elővigyázatosságból nem tájékoztattak bennünket az anyaországban kibombant forradalmi eseményekről. Így aztán az egész ’56-os magyar forradalom úgy zajlott le, hogy csak utólag, napokkal később szereztünk tudomást róla. Ennek az lett az eredménye, hogy míg a kolozsvári protestáns teológiáról több tanárt és növendéket is le tartóztattak szervezkedés gyanújával, illetve a forradalom iránti szimpátiájuk miatt, addig nekünk Gyulafehérváron békét hagytak.

Papi szolgálatának csaknem huszonöt esztendeje a totalitárius Ceaușescu-diktatúra idejére esett. Mégis, az erdélyi magyarság sokkal jobban megőrizte a hitét, mint az anyaországi. Hogyan volt ez lehetséges?

– Egyszerűen úgy, hogy volt egy sziklaszilárd jellemű püspökünk, aki abszolút hiteles példaként állt előttünk, s akit ezért magabiztosan követhettünk. A kommunista állam ál-

tal létrehozott és irányított, Magyarországon talán erőteljesebben elterjedt békemozgalom céljait csak alig néhányan tették a magukévá, így nem állt be lényeges törés, illetve szakadás a főpásztor és papjai között, vagyis sikerült megőrizni az egységet.

A kommunizmus idején hogyan élte meg a kereszténységét és a magyarságát?

– A hatósági zaklatásokból és a fenyegetésekből természetesen bőven

maga egyedülálló, öblös hangján belovasta a szöveget. Sajnos azóta vastagon befedte a felejtés pora ezt a jelentős erdélyi megnyilatkozást. Pedig, véleményem szerint, ha nem marad el az 1989. februári Márton Áron-ünnepség, akár szellemi nyitánya is lehetett volna a néhány hónappal később kirobbant temesvári karácsonyi forradalomnak.

Őn az erdélyi magyar egyházi sajtó megteremtője; kiemelkedő szerepe volt a Keresztény Szó folyóirat és a Vasár-

megszülte a hetenként megjelenő Vasárnapot.

Miben látja a sajtóapostoli küldetés lényegét?

– A közölt anyag életszerűségében, közérdekűségében, korszerűségében és hitelességében. Nem elég sajnálkozni, és folyton csak szidni a sötétséget, hanem világosságot kell gyűjtani. Talán József Attila szavai ille- nek ide: „Én nem azért jöttem, hogy bögjek (...), hanem hogy tegyek.”

nap című hetilap létrehozásában, illetve újraindításában. 1991-től hosszú ideig volt főszerkesztője mindkét orgánumnak.

– Vélekedésében van egy kis túlzás. Valóban részt vettem az erdélyi magyar nyelvű egyházi sajtó újraindításában, hiszen a negyven évig tartó kommunista érában a mi Katolikus Egyházunknak nem volt sajtója, az évenkénti falinaptárt s egy-két imakönyvet leszámítva. Áron püspök úrnak is felajánlották ugyan a lehetőséget, mint a protestáns egyházaknak, de kompromisszumok árán, s ő ezt nem vállalta. Megkérdezte a rendszer ajánlatot tevő elvtársait afelől, hogy cenzúra lesz-e. S mondták, hogy igen. Mire a püspök: akkor mi megvárjuk azt az időt, amikor nem lesz. Nos, ez az idő az 1989-es politikai változásokkal következett be. Rögtön a rá következő év januárjában össze is ültünk nálam néhányan (Bajor Andor, Fodor Sándor, Czirják Árpád, az akkori magyar vatikáni nagykövet, Keresztes Sándor és jómagam), s létrehoztuk a senkit ki nem rekesztő *Keresztény Szót*. Az alapító főszerkesztő Bajor Andor közismert író lett, aki író kollegáját, Fodor Sándort kérte föl felelős szerkesztőnek. Mivel Andor rövid idő után távozott az élők sorából, az akkori főpásztor, Bálint Lajos érsek engem nevezett ki főszerkesztőnek, s az ezzel járó feladataimat aztán tizenhat éven át végeztem. Szívesen emlékszem egy nagyon bájos epizódra, amely ma is megneveltet. Bejött a szerkesztőség hivatalába egy elegánsan öltözött hölgy, és egy ismeretlen valakire hivatkozva ingerülten sorolni kezdte a *Keresztény Szó* elleni kifogásokat. Andor egyszer csak rákérdezett: „Tessék már mondani, ki az illető, talán egy értelmiségi?” „Nem – hangzott rögtön a válasz –, hanem egy pap.” Nem kommentálom. A *Keresztény Szó* aztán nemsokára

Milyen érzés magyarnak lenni Kolozsváron, ahol ma már kisebbségben van a magyarság?

– Az elmúlt évben a Kolozsvár Társaság kulturális egyesület, amelynek magam is tagja vagyok, egy kötetlen, beszélgetős találkozót szervezett a székházában a városban élő nemzeti kisebbségi csoportok jeles képviselői számára. A zsidók részéről jelen volt a helyi rabbi, az örömenyek részéről egy korosabb hölgy, a magyarok részéről pedig a város alpolgármester asszonya. Egy adott pillanatban magam is hozzá- szóltam a témához, s kezdésül éppen a 136. zsoltárból idéztem egy részletet, amely szerint a babiloni fogságba hurcolt zsidóktól, a szolgáltságba taszított kisebbségi nép fiaitól azt kérik az elnyomók, hogy mintegy a szórakoztatásukra énekeljenek az otthoni dalaikból. A kérésre a zsoldáros így válaszol: „Hogyan énekelhetnék az Úr énekét idegen földön?” Sőt, még esküt is tesz, mondván: „Ha elfelednélek téged, ó, Jeruzsálem (anyaország!), száradjon el a jobb kezem! Tapadjon ínyemhez a nyelvem.” Nos, kisebbségiként én is valahogy hasonlóképpen érzek. Mindaddig, amíg nem kéri, hogy még énekeljek is, tehát örvendezek kisebbségi helyzetemben, addig jól érzem magam az idegen környezetben. Az erőszakos asszimilációt azonban elítélem, hiszen éppen annak következménye egy nagyon elszomorító temesvári eset. Baráti társaságban együtt ünnepelnek és szórakoznak román és magyar munkatársak, s a nagy hangzavarban egy- szer csak megszólal a ház asszonyának öt éves fia: „Ugye, anyu, kisebb korban én is magyar voltam?” Hát nem döbbenetes? A rendezvényről videó is készült.

A magyarság rohamosan fogy Erdélyben is. Mi lehet mégis a megmaradásának záloga?

– A folyamat az előbb említett erőszakos asszimilációnak és az idő múlásának is a következménye. Hatékonyan csak a gyermekvállalás segíthetne. Márton püspök úrtól származik a korabeli és helytálló megá- lapítás: „Erdélyt nem a román katonák hódították meg, hanem a magyar édesanyák vesztítették el, akik nem szültek elég gyermeket.” Feladatunk tehát nem a folytonos nyafogás és bögés lenne, hanem az állap- potbeli kötelességeink komolyan vétele és teljesítése.

Mennyiben támaszkodik a világi hívők- re? Mi lehet a szerepük egy erősen elval- lástalanodott közegben?

– Három kis létszámú közösség- nek vagyok a lelkipásztora. A szám- beli kisebbség önmagában is indo- kolja, hogy támaszkodjam a világi- akra. Ők nekem különben önként, sokszor és sok mindenben segítenek, amit mindig a megbecsülés és a sze- retet kifejezéseként élek meg. Persze nemcsak én, hanem példájuk nyomán a többiek, a kevésbé vallásosak is.

Mit jelent Önnek a Parma Fidei (A Hit Pajzsa) kitüntetés?

– Ez a díj megerősít a máig meg- tartott hitemben s abban a meggyő- ződésemben, amit XVI. Benedek a pá- pai szolgálata első ünnepélyes szent- miséjének prédikációjában, majd el- ső németországi látogatása alkalmá- val így fogalmazott meg: „Wer glau- bte, ist nie allein”, azaz: Aki hisz, az soha nincs egyedül. Mindenképpen szívből köszönöm a kitüntetést, illet- ve azt, hogy a díj története során most először a határon túl élő sors- társakra is gondoltak. A már említett 1989-es memorandumot aláíró erdélyi papok nevében veszem át a díjat, akiknek többsége azóta már meg- halt.

Ha végigtekint az életén, hatvanévi papi szolgálatán, milyen érzések, gondolatok kavarnak Önben?

– Nagyon ellentmondásos világ- ban élünk, hiszen a jelenlegi világ- méretű pandémiával kapcsolatban is mindent elmondtak már, és minden- nek az ellenkezőjét is. Ezért egyre gyakrabban gyötör a kérdés, amit *Madách Imre* hatalmas színpadi mű- vében, *Az ember tragédiájában* Ádám intéz Luciferhez, aki az úrbe röpíti őt: „Örjögő röptünk, mondd, hová vezet?” A tökéletes választ persze senki sem tudja. Nagyjából ezer év- vel Krisztus után, 1021-ben aránylag könnyű volt megmondani, milyen lesz a világ 1051-ben. Ám újabb ezer év teltével, 2021-ben fogalmunk sincs arról, mi lesz harminc év múl- va. Hiszen csak egy évvel ezelőtt sem jósolhattuk volna meg, hogy az azóta több hullámban is berobbant, és világszerte kegyetlenül pusztító koronavírus-járvány milyen ideg- és lélektépő élethelyzetet terem- t. Hívó emberként viszont továbbra is erő- sen hiszek a nap mint nap megta- pasztalható isteni gondviselésben, a jó végső győzelmében s a halál után folytatódó életben. Mert az élet örök. Él és élni akar, mondja *Ady*. A sze- retet halhatatlan, a halál pedig csak a földi határt véglegesen lezáró hori- zont, amin túl még egyéb is van. Úgy, ahogyan azt a Korintusiaknak írt első levelében Pál apostol mond- ja: „Szem nem látta, fül nem hallotta, emberi szív föl nem fogta, amit Isten azoknak készített, akik szeretik őt” (1 Kor 2,9).

Bodnár Dániel
Fotó: Romkat.ro

A kereszténység és a koronavírus

Megjelent legújabb kötetünk

Sokan és sokféleképpen beszéltek már a koronavírus-járvány miatt kialakult helyzetről. Az Új Ember Kiadványok sorozat legújabb kötetében – melynek címe **A kereszténység és a koronavírus – teológus szerzők a hit fényében elemzik mindazt, ami történt. A kötethez Ferenc pápa írt előszót, az alábbiakban ezt adjuk közre.**

A koronavírus következtében kialakult válság mindannyiunkat váratlanul ért, akár a hirtelen kitörő vihar, és szerte a világon egy csapásra megváltoztatta az egyének, a családok és a munkahelyek életét, s a nyilvánosságot sem hagyta érintetlenül. Sokakat fájdalmasan ért, hogy elvesztették szeretett családtagjaikat és barátait. Sokan anyagi nehézségekkel kerültek szembe, mások pedig munkanélküliek lettek. Számos országban még húsvétkor, a kereszténység legfőbb ünnepén sem volt lehetséges az Eucharisztia nyilvános, közös ünneplése, s a hívők nem tudtak erőt és vigaszt meríteni a szentségekből.

Ez a drámai helyzet egyértelműen a szemünk elé tárta, mennyire sebezhető, esendő, és mennyire rászorul a megváltásra az ember. Megkérdőjelezett számos olyan dolgot, amelyet biztosnak tartottunk, s a hétköznapijainkban – terveket és stratégiákat kovácsolva – építeni mertünk rájuk. A világjárvány olyan alapvető kérdéseket szegez nekünk, amelyek életünk boldogulását és keresztény hitünk kincsét érintik.

A válság olyan vészjelző, amely arra készítet, hogy átgondoljuk, hol húzódnak azok a mélyebb gyökerek, amelyek támaszt tudnak adni a viharban. Arra emlékeztet, hogy sokan elfelejtettük és elhanyagoltuk az élet fontos dolgait, s azzal a kérdéssel szembesít, hogy mi az, ami igazán fontos és lényeges, s mi az, ami kevésbé vagy csak a felszínen tűnik lényegesnek.

A próbatétel idejét éljük, amikor el kell döntenünk, Istent tartjuk-e életünk támaszának és céljának, s felé akarjuk-e irányítani az életünket; a válság rávilágított, hogy szükséghelyzetben mindig rászorulunk mások szolidaritására, és arra készítet, hogy újult elhatározással a többi ember szolgálatába állítsuk életünket. Fel kell ráznia minket, hogy szembenézzünk a világszerte uralkodó igazságtalansággal, s fel kell ébresztenie, hogy meghalljuk a szegények és súlyosan beteg bolygónk segélykiáltását.

A válság közepén ünnepeltük a húsvétot és hallgattuk meg az élet halál fölött arattott győzelmről szóló húsvéti üzenetet, mely azt közli velünk, hogy a keresztényeket nem béníthatja

meg a világjárvány. A húsvét reményt, bizalmat és bátorságot önt belénk, s megerősít a szolidaritásban; azt kéri tőlünk, hogy lépünk túl korábbi versengéseinken, s minden határon túlnyúlva egy olyan kiterjedt család tagjainak tartjuk magunkat, amelyben mindenki hordozza a másik terhét. A vírusfertőzés veszélyének rá kell mutatnia egy másféle fertőzésre, a szeretet fertőzésére, amely szívtől szívig terjed. Hálás vagyok azért, hogy az ápolók, az orvosok és a papok részéről sokféle jelét tapasztalhattuk a spontán segítségnyújtásnak és a hősiesség erősítésének. Ezekben a hetekben mindannyian megérezhettük, milyen erő fakad a hitből.

A koronavírus első szakasza, amelyben nem kerülhetett sor az Eucharisztia nyilvános megünneplésére, sok-sok keresztény számára a fájdalmas eucharisztikus böjt időszaka volt.

Sokan megtapasztalták az Úr jelenlétét, amikor ketten vagy hárman összegyűltek a nevében.

Az Eucharisztia megünneplésének televíziós közvetítése olyan szükségmegoldás volt, amelyért sokan halásak voltak. A virtuális közvetítés azonban nem tudja pótolni az Úrnak az Eucharisztia ünneplésén megvalósuló tényleges jelenlétét. Ezért örömmel tölt el, hogy vissza tudunk térni a normális liturgikus élethez. A feltámadt Úr jelen van igéjében és az Eucharisztia ünnepében, s ez megadja nekünk azt az erőt, amelyre szükségünk van a majd a koronavírus után adódó nehéz problémák kezeléséhez.

Kíváncsi és remélem, hogy *A kereszténység és a koronavírus* című, rövid kötetben összegyűjtött teológiai megfontolások gondolkodásra fognak indítani, és sokakban ismét reményt és szolidaritást fognak ébreszteni. Akárcsak az emmauszi úton járó tanítványokkal, az Úr a jövőben velünk is úton lesz igéje által és az eucharisztikus kenyér megtörésében. Azt fogja mondani nekünk: „Ne féljete! Én legyőztem a halált.”

*

A kötetet *Walter Kasper* és *George Augustin* szerkesztette, a tanulmányokat *Görföl Tibor* fordította.

(*A kereszténység és a koronavírus – Hogyan tegyünk tanúságot az életről egy halandó világban című kötet megvásárolható az Új Ember könyvesboltban – Budapest, V. kerület, Ferenciek tere 7–8.; nyitvatartás: hétfő, kedd, csütörtök, péntek 9–17 óráig, szerda 10–18 óráig – vagy megrendelhető az Új Ember online könyvárúházból: bolt.ujember.hu*)

Baranyai Béla

Az öngondoskodást ösztönzik

A Győri Egyházmegyei Karitás Szép otthonok programjáról

A Győri Egyházmegyei Karitás tavaly már második alkalommal vett részt a *Katolikus Karitás öngondoskodást elősegítő Szép otthonok programjában, melynek keretében néhány rászoruló családot lépcsőzetes segítséssel arra ösztönözték, hogy önerőből javítsanak lakhatási helyzetükön. Az alábbiakban a szervezet közleményét olvashatják.*

Mivel a program fontos alkotóeleme a rászoruló család és a karitás illetékes munkatársa közötti folyamatos konzultáció, a koronavírus-járvány e program megvalósítását is megnehezítette. A tíz család története közül egyet mutatunk be alább.

Egyházmegyénk egyik kisvárosában élő édesanya egyedül neveli három gyermekét, ám rendszeres jövedelméből nem tudta megoldani a korábban javíthatatlanná vált kémény okozta fűtési nehézségeket. A karitás egy folyamatban lévő felújításban

segített festékekkel és tisztítószerekkel, így a válaszfal és a konyha kifestését az édesanya

a gyermekekkel együtt végezte el. A segítség lehetővé tette, hogy a kéményt is megjavíttassa a család, sőt, a Szép otthonok program révén a rossz állapotban lévő, életveszélyes teraszt is sikerült kijavítani.

Kivették a részüket a gyermekek a program részét képező, ház körüli rendrakásból és gondozásból is. Kiemelendő, hogy a család a program során összefogott, illetve felelősségteljes, önálló magatartásról tett tanúbizonyságot, ami egyben a segítő kezdeményezés valódi sikere.

Szervezetünk a tavalyi tapasztalatok fényében, illetve a koronavírus-járvány hatásai miatt idén összesen öt családnak fog a Szép otthonok programban segítséget nyújtani.

Forrás és fotó:
Győri Egyházmegyei Karitás

Új műhelycsarnok épül a kazincbarcikai Don Bosco szakiskolában

Újabb mérföldköhöz érkezett a „Tedd képesé” Don Bosco szakképzésfejlesztési mintaprogram. Ennek célja a szakképzési rendszerben a lemorzsolódás miatt veszélyeztetett, tizenhat éven felüli, nyolc általános iskolai végzettségű fiatalok képzésben tartása. Az ő tanulmányait segíti majd a kazincbarcikai Don Bosco

Kőműveseket, szobafestőket, villanszereplőket, hegesztőket, víz-, csatorna- és közműrendszer-szerelőket és divatszabókat képeznek majd a következő tanév kezdetére elkészülő műhelycsarnokban; illetve az ezekhez tartozó részszerelőket is oktatni fogják. *Puskás Balázs* programigazgató kiemelte, hogy a leen-

Szakképző Iskola újonnan épült műhelycsarnoka is.

Kiemelt célként fogalmazza meg a szakképzésfejlesztési mintaprogram a fiatalok életképesedésének támogatását a munkaerőpiacon történő elhelyezkedésük, illetve a munka világába való beilleszkedésük segítségével, valamint a résztvevők versenyképes képzettséghez juttatásával. A több mint 1100 négyzetméteres műhelycsarnok ennek a projektnek a részeként, a Don Bosco szakiskola területén valósul meg. A kivitelezésre szóló szerződést a megrendelő Szalézi Intézmény Fenntartó és a kivitelező FK Raszter Zrt. január 27-én írta alá.

dő csarnok területének átadása, amiben a műhelyiskola fog helyet kapni, már meg is történt, a következő napokban így maga a kivitelezés is megkezdődhetett. A programban részt vevő diákok kizárólag gyakorlati oktatást kapnak, ami a tervek szerint szeptembertől kezdődhet az új létesítményben.

A Kazincbarcikán a szalézi rend által tavaly szeptemberben elindított, *Uzsalyné Pécsi Rita* neveléskutató nevével fémjelzett „Tedd képesé” programról bővebben a *teddkepessse.hu* oldalon lehet olvasni.

Forrás: Szalézia.hu
Fotó: Teddkepessse.hu

SZEGED-CSANÁDI EGYHÁZMEGYE

Bálint Sándor-vetélkedőt hirdetnek

A Szeged-Csanádi Egyházmegye Kateketikai Irodája hagyományteremtő szándékkal vetélkedőt hirdet diákoknak. A program célja: megismertetni *Isten Szolgája Bálint Sándor* hit-

valló életét a fiatalokkal, valamint ápolni szellemi örökségét.

Három korosztályban hirdetik meg a versenyt: általános iskolás (5–6. évfolyam, valamint 7–8. évfolyam) és középiskolás (9–12. évfolyam) diákok jelentkezését várják. A csapatok létszáma maximum három fő és a kísérő tanár. A részvételhez regisztráció szükséges, melynek határideje: 2021. február 28.

Kreatív projekt munkából (prezentációk készítése), játékos feladatsorból és személyes jelenléttel megrendezendő döntőből áll a verseny. Első két fordulója a járványhelyzetre való tekintettel az interneten keresztül zajlik.

A vetélkedő részletes kiírása és a regisztráció a *balintsandorszeged.hu* oldalon található.

Forrás és fotó:
Szeged-Csanádi Egyházmegye

„Az én utam a szeretet”

Balog Márta CB posztulátor Mester Margit Mária boldoggáavatási eljárásáról

Az Unum Társaság kezdeményezésére 2016 márciusában Erdő Péter bíboros, prímás engedélyével az Esztergom-Budapesti Főegyházmegyében megkezdődött, és azóta már le is zárult Mester Margit Mária (1906–1961) boldoggáavatási eljárásának egyházmegyei szakasza. Az ügy posztulátora Balog Márta CB, a Nyolc Boldogság közösség tagja. Vele beszélgettünk.

Csernai Balázs biblikus tanárral közösen Az én utam a szeretet, nincs időm másra címmel 2019-ben könyvet írt Mester Margit Máriáról, aki még a katolikus hívők körében sem igazán ismert. Mit kell tudnunk róla, ki volt ő?

– Mester Margit Mária az Unum Társaság (Unum Sanctissimae Trinitatis Társaság – Apostoli Élet Társasága) alapítója volt. 1906-ban született Tamásiban, négygyermekes családban. A 30-as években érlelődött meg benne az elhatározás, hogy létrehozza az Unum Társaságot. Előtte két közösségben is próbálkozott, de egyikben sem volt meg az, amire a szívében vágyott, vagyis az elmélkedés, a kontempláció, a misszió és az apostolkodás. Az Unum Társaságot a 30-as évek végén alapította meg. Nem sokkal később kitört a II. világháború. A gondviselés kegyelme, hogy az Unum lelkesége a háború idején is egyre terjedt, több településen házai kezdtek működni, így amikor eljött végre a béke, a társaság már viszonylag stabil közösségekre támaszkodhatott. Ám a kommunista hatalomátvétel után, 1948–1949-ben elkezdődött a szerzetesrendek üldözése, majd 1950-ben bevonták működési engedélyüket. Ennek az Unum Társaság is az áldozatává vált. Mivel Mester Margit Mária az illegalitásban is tovább vezette az általa alapított közösség életét, 1951-ben börtönbe került. Öt évre ítélték, le is töltötte a büntetését az utolsó percig. A szabaddulása előtti hetekben annyira beteg és gyenge volt, hogy bármelyik pillanatban meghalhatott volna. Az orvosok és az örök azt mondták, nem csinálnak belőle vértanút, ezért infúziót adtak neki. Amikor kilépett a börtönkapun, három-négy lépés után összeesett. Egy évre volt szüksége ahhoz, hogy megerősödjön, de az egészségi állapota soha nem állt helyre teljesen. 1961 júniusában, 54 évesen halt meg.

Mi jellemzi a társaság küldetését, lelkiségét?

– Az Unum Társaság magyarországi alapítású, ma is létező közösség. Jelenleg egy házuk működik Kispesten, itt élnek nővérek. A közösség karizmája az, amit Mester Margit Mária adott át, mégpedig a keresztények és a családok egységért való imádság, az egység szolgálata. A Legszen-tebb Szentháromságról nevezett társaság megalapítása még a II. vatikáni zsinat előtti időre esett. A keresztények közötti egység akkoriban nem volt nagyon felkapott téma, sőt, inkább ellenállás mutatkozott az ökumenikus mozgalommal szemben. Ez az a kor-szak, amikor Mester Margit Mária egy lelki intuícióban azt a feladatot kapta, hogy a Szentháromságon belül meg-lévő egység apostola legyen, annak a szeretetnek a szolgál-latába álljon, amit az adás és a befogadás dinamikája jelle-mez a Szentháromságon be-lül. Ez annyira lenyűgözte,

hogy föltette rá az egész éle-tét, az egység apostola akart lenni. Ezért alapította a társa-ságot, azzal a céllal, hogy a Szentháromságon belül jelen lévő egységet a nővérek átad-ják az embereknek a hitokta-

sen ez is nagyon fontos. Ő na-gyon realista szent.

Mit jelent ez?

– Azt, hogy vallotta: a sze-retet a hétköznapiakban mu-

ahogyan hordozom a világot. Az is nagyon érdekes Margit Mária lelkiségében, hogy ka-rácsonyra egy földrajzi at-laszt kért ajándékba a nővé-rektől, illetve nagyon szerette a különböző országokról szó-ló történelmi könyveket, le-írásokat. Volt egy kis föld-gömbje, amit mindig a nyak-láncán hordott, egészen ad-dig, amíg a letartóztatásakor el nem vették tőle. Minden-nap választott egy országot, amelyikért imádkozott. Nem elvont módon, hanem elol-vasta annak az országnak a történelmét, és konkrét kéré-seket megfogalmazva imád-kozott érte. A 30-as években, amikor az első afrikai püspö-köt felszentelték az Egyház-ban, azonnal írt neki. Egy kis magyar nővér Magyarországról, így írta alá a levelet. Amikor arról olvasott az újságban, hogy Mongóliában egy kiha-lóban lévő törzsből nem tud-nak a gyerekek iskolába járni, imádkozni kezdett azokért a gyerekekért. Számára a szere-tet nem elvont fogalmat je-lentett, hanem mindig konkrét személyekre irányult.

Mester Margit Mária számára nagyon szoros volt a kapcsolat a kereszt és a boldogság között. A mai világban viszont rettegnek a kereszttől az emberek, boldogok szeretnének lenni, szenvedés nélkül. Nagyon sokan nem akarják tudomásul venni, hogy a szenvedés hozzátartozik az élethez.

– Margit Mária lelkisége nagyon egyedi, és nem a szenvedést kereső lelkiség. Megje-lent egy könyv, amely a börtönben írt leveleit tartalmazza, magyarul is olvasható. Ennek bevezetőjében visszaemlék-szik a letartóztatására. Na-gyon szép látni benne azt az egyszerű őszinteséget, aho-gyan arról beszél: egész életé-ben mindent elkövetett érte, hogy elkerülje a keresztet. Margit Mária sokat foglalko-zott azzal, hogy Jézus Krisztus feltámadt, van remény, jó-ság. Arra koncentrált a fi-gyelmét, hogy mit jelent a ke-reszténységben az örömhír. Fiatalon, tizenhárom évesen elvesztette az édesapját, amit nagy tragédiaként élt meg, mert nagyon szerette őt. A ku-tatásaink is alátámasztották, hogy az édesapja rendkívül jó ember volt. Az ő halála után a család elszegényedett, roko-

nokhoz kellett költözniük, ké-sőbb pedig Budapestre. Mar-git Máriának már korán el kel-lett kezdenie dolgozni, hogy a testvérei neveltetésébe bese-gítsen az édesanyjának. Visz-szaemlékezésében leírja, hogy nagyon sok tragédia érte az életében, de ha őszintén tekint a múltjára, akkor azt látja: mindent elkövetett azért, hogy elkerülje a keresztet. Ám az igazi boldogság, a remény akkor lesz valóban jelen az életünkben, ha eltalálunk a keresztségig. És ha valóban egye-sülni akarunk Jézus Krisztus-sal, akkor a keresztet nem szemlélni kell, hanem vállalni. Margit Mária számára ugyan-akkor ez nem valamiféle ma-zochista magatartást jelent, nem hasonlíthatnánk őt azok-hoz az apácákhoz, akik szeret-nek szenvedni, és mindenben ezt keresik. Számára a kereszt a Krisztussal való legmélyebb egyesülés forrása.

Mit üzen a ma emberének Mester Margit Mária?

– Azt, amit a boldoggáava-tási perben is mottóul válasz-tottunk. Amikor a börtönből kiszabadult betegen, legyen-gülve, azt mondta: „Az én utam a szeretet, nincs időm másra.” Ez a gondolat az egész életét és lelkiségét ösz-szefoglalja. Elveszünk a rész-letekben, annyi mindent tar-tunk lényegesnek. Pedig a leg-fontosabb kérdés, hogy szá-nunk-e időt a szeretetre.

Hol tart a boldoggáavatási eljárás?

– Az egyházmegyei szintű vizsgálat 2016-ban kezdődött, és 2020 júliusában befejező-dött. A Covid-járvány miatt nem tudtam kiutazni Rómá-ba, ezért tavaly karácsonykor a nunciaturán átadtam a nyolc nagy doboznyi, össze-sen tizenkétezer oldalnyi per-anyagot, amit február utolsó hetében diplomáciai postával kivittek Rómába. Ott átvizs-gálják a teljes dokumentációt, és ha bizonyítottanak látják, hogy Mester Margit Mária hő-sies fokon gyakorolta a három teológális erényt – hit, re-mény, szeretet –, akkor utána már csak a csodára kell vár-nunk ahhoz, hogy boldoggá lehessen avatni.

Bodnár Dániel
Fotó: Lambert Attila

AZ UjEmber KÖNYVESBOLT NAGYBÖJTJÉI AJÁNLATA

Fila Béla
A hetedik szoba küszöbén
Válogatott prédikációk
2990 Ft

Bruno Secondin
Az élő Isten prófétái
– Illés útján
2390 Ft

Fabio Rosini
Istennek semmi sem lehetetlen
2990 Ft

Egls István
Keresztúton – Egy magyar pap
Dachau poklában
500 Ft

Címünk: 1053 Budapest,
Ferenciek tere 7–8.

Webáruház:
bolt.ujember.hu

MAGYAR KURÍR
KATOLIKUS HÍRLAP

UjEmber
kiadványok

Elhunyt Kiss Csaba solymári plébános

2021. február 16-án, életének 40., pap-ságának 14. évében, súlyos betegségben, szentségekkel megerősítve elhunyt Kiss Csaba solymári plébános.

1981. december 9-én született Budapes-ten. 2007. június 23-án szentelték pappá Székesfehérváron. Káplánként szolgálta Budaörs híveit 2007–2011 között, majd 2011-ben Velence plébánosa lett. 2014-től Solymáron szolgált a Szűz Mária Neve-templom plébánosaként, oldallagosan el-látva Pilisszentivánt is.

Lelki üdvösségéért 2021. március 4-én csütörtökön 10 órákor mutatnak be szentmisét a solymári római ka-tolikus plébániatemplomban. Földi maradványait a szentmise után a solymári római katolikus temetőben helyezik örök nyugalomra.

Adj, Uram, örök nyugalomlat neki!

Forrás és fotó: Székesfehérvári Egyházmegye

*„De íme, nézi az Úr szeme azokat, akik félik őt, akik remélik irgalmát, és megmenti a haláltól lelküket...”
(Zsolt 33,18–19)*

A Veszprémi Főegyházmegye érse-ke és a rokonság nagy fájdalommal, de Isten akaratában megnyugodva tudat-já, hogy *Sabjanics Miklós* kerületi espe-res, badacsonytomaji plébános életé-nek 52., áldozópapságának 29. évében, 2021. február 17-én az esti órákban, a budapesti Korányi kórházban szentsé-gekkel megerősítve visszaadta lelkét Teremtőjének.

Keszthelyen született 1969. február 16-án. Veszprémben szentelték pappá 1992. június 24-én. Káplán volt a keszt-

helyi Magyarok Nagyasszonya Plébá-nián (1992–95), a veszprémi Regina

Mundi Plébánián (1995–97). Plébános volt Herenden (1997–2020), ahonnan oldallagosan ellátta a hárskúti plébáni-át (1997–2020), valamint a városi plébániát (1998–2008). 2020. augusztus 1-jétől haláláig Badacsonytomaj plébá-nosaként szolgált, ahonnan oldallago-san ellátta a kővágóórsi plébániát. 2020. január 1-jétől az állandó diakónu-sok főegyházmegyei referense, 2020. augusztus 1-jétől pedig a tapolcai kerü-let esperese volt.

Temetéséről a későbbiekben ad tájé-koztatást a főegyházmegye.

Imádkozunk mindnyájan az elhunyt lelki üdvéért!

Forrás és fotó: Veszprémi Főegyházmegye

Szeressük a papjainkat már életükben is!

Új parancsot adok nektek, hogy szeressétek egymást; ahogy én szerettelek titeket, úgy szeressétek ti is egymást. Arról ismeri meg mindenki, hogy tanítványaim vagytok, ha szeretettel vagytok egymás iránt. (Jn 13,34–35)

Ha visszagondolok első gyerekkori emlékeimre, amelyek Istenhez, a templomhoz kö-tődnek, ezek főszereplője egyértelműen egy pap. Az egykori váradszőlősi plébánosom, *Fedorek Imre*. Ő volt az, aki figyelt rám, aki megtanított ministrálni, akinél először gyóntam, akin keresztül megszerettem az Oltáriszentségben velünk lévő Jézus Krisztut, akinek ol-dalán jó volt rózsafüzért imádkozni, aki megismertetett *Szent Antal* tisztelével és a Szűz-anya szeretetével, sőt, aki tudomást szerezve arról, hogy szeretnék megtanulni németül, jó svábként felajánlotta a segítségét, és hosszú, állhatatos oktatása révén letette azokat az ala-pokat, amelyekre később építkezni tudtam. De nem felejttem azt sem, amit vasárnaponként édesapám oldalán állva láttam: hogy a szentmisék után a mindenki előtt nyitva álló plébá-nián a férfiak egy kis pohárka pálinka mellett értelmезték a világ eseményeit és a családok-ban történeteket, és arra is emlékszem, hogy a családlátogatások terített asztalánál néha még „az ördög bibliája”, a kártya is előkerült. Egy szó, mint száz, ha tudatosan visszatekintek életemnek erre a szakaszára, azt látom, hogy Imre atya szeretett minket, és szolgálata, gesz-tusai révén végeredményként sikerült meg tapasztalnom, hogy Isten létezik, és szeret em-gem. Hogy értünk emelte áldásra a kezét.

Hamzau Relu, Kiss Csaba, Sabjanics Miklós... néhány név azok közül, akik a pandémia köz-vetlen vagy közvetett áldozataiként vagy súlyos betegség nyomán távoztak, és tértek haza az atyai házba. Mindhárman középkorúak voltak, a lelkipásztorok átlagéletkorát tekintve fiatalok, papi, plébánosi szolgálatuk teljében érte őket a halál. A gyász híreket követő kom-mentek, írások, visszaemlékezések – még ha valaki csak futólag ismerte is őket – mindany-nyunkhoz egészen közel hozzák személyüket.

Azon töprengek, hogy milyen jó volna, ha a kommentekben, rövid visszaemlékezések-ben, köszönetekben megnyilvánuló *nekrológlelkület* velünk lehetne a hétköznapokban is. Azt hiszem, hogy az a sok jó, amit elhunytjainkról, jelen esetben a papjainkról elmondunk, hozzásegíthetne bennünket ahhoz, hogy egy kicsit Isten szemével lássuk őket és egymást. Segítene, hogy tudatosítsuk: arra vagyunk teremtvé, hogy szeressünk, és bennünket is sze-ressenek. Milyen jó volna, ha nem várnánk a jó szavakkal a nekrológokig, papjaink távo-zásáig, hanem még életükben elmondanánk nekik: köszönjük, hogy értünk, mellettünk vannak, hogy figyelnek ránk, segítenek minket, szolgálatuk révén is szeretnek bennünket! Jó volna, ha tudatnánk velük, hogy mi is szeretjük őket, és így Istennek is kifejeznénk őszinte hálánkat: Köszönjük, Uram, papjainkat!

Ezért arra buzdítok mindenkit, hogy most, nagybőjtben (is) fogalmazzon meg egy konk-rét imádságot, határozzon meg egy nagyböjti lemondást, egy jó cselekedetet, amit egy konkrét papért ajánl fel. Aki szívesen vállal egy kis ráadást is, azt arra biztatom, hogy egy rövid mondatban személyesen – írásban vagy szóban – is mondjon köszönetet a papjának (például így: jó veled imádkozni vagy: köszönöm, hogy felkészítettél az esküvőnkre stb.). Hiszem, hogy végeredményként így tudjuk kézzelfoghatóvá tenni Isten szeretetét a földi életünkben, és ez lehet tanítványságunk Jézus által megfogalmazott hiteles mércéje is. Sze-ressük a papjainkat!

Kuzmányi István

Ünnepi üzenetküldő

Köszöntse szeretteit az *Új Ember* hasábjain!

Üzenjen névnap, születésnap, házassági évforduló alkalmából, küldje meg gratulációját gyermek születéséhez, sikeres vizsgához vagy más örömteli pillanathoz!

Rövid üzenetében küldje el az ünnepelt nevét és a települést, ahol él az *aprohirdetes@ujember.hu* címre.

Levelében, kérjük, adja meg a pontos nevet és címet, melyre kiállíthatjuk számlánkat.

Egy üzenet díja 3000 Ft, amit átutalással vagy csekken tud befizetni, a befizetés beérkezése után sorait legközelebbi lapszámunkban megjelentetjük.

Ünnepeljen velünk – várjuk jelentkezését!

ÁLLÁS

A VÁCI PIARISTA GIMNÁZIUM pá-lyázatot hirdet matematika-, fizika-, kémia-, biológia-, illetve informatika-tanári állások betöltésére; bármely két szak kombinációjával. Részletek az iskola honlapján: vac.piarista.hu

TECHNIKUSNŐ rész munkaidős állást keres Budapesten. T: 06/70-734-7707

RÉGISÉG

PAPÍR- ÉS FÉMPENZT, bélyeget, képes-lapot, papírrégiséget és más régiségeket

INGATLAN

vásárolunk, illetve árverésre átvesszünk. Budapest VI. kerület, Andrássy út 16. T.: 06/1-266-4154 – nyitva: hétfő–szerda 10–17, csütörtök 10–19 óra között.

BELSŐ-ÓBUDAI, kétszobás, első emeleti lakásomat, értékkülönbözöt megfizeté-sével, nagyobbra cserélném, ugyanebben a városrészben. Nem panel! T.: 06/1-408-9134, e-mail: ode13ode@gmail.com

TÁRSKERESŐ

43 ÉVES, vállalkozó férfi családalapítás céljából szívesen megismerkedne intelli-

gens, dekoratív, sokoldalú, keresztény, katolikus értékrendű hölgygel, 22–42 éves kor között. Fényképes választát e-mailben várom: 77nemeth.laszlo@gmail.com

SZOLGÁLTATÁS

FOGSOROK, hidak készítése, javítása, szükség esetén háznál is. T.: 06/1-213-5726

KÖNYV

VALLÁSOS KÖNYVEK rendelhetőek a Jó Angyalnál! T.: 06/20-775-2453, www.joangyal.hu

A hirdetések tartalmáért és azok valódiságáért a hirdető vállal felelősséget.

SZENTMISE-KÖZVETÍTÉSEK ÉLŐBEN

Duna Tv

Minden vasárnap 11 órától élő szentmise-közvetítés a buda-pesti Szent István-bazilika Mária-kápolnájából.

Apostol Tv

Hétfőtől szombatig 8 órától (élő) és 17 órától (ismétlés), va-sárnap 10 órától (élő) és 17 órától (ismétlés). Nézhető a www.apostol.tv.hu oldalon.

EWTN/Bonum Tv

Mindennap magyar nyelven: 8.30-kor (élő), 12 órákor (ismét-lés), 17 órákor (élő), 20 órákor (ismétlés). Mindennap angol nyelven: 14 órákor *EWTN Daily Mass* (élő) az EWTN központ-jából, Alabamából (USA). Megtalálható a nagyobb kábelszol-gáltatók csatornakiosztásában és nézhető a www.katolikus.tv oldalon.

Debrecen-Nyíregyházi Egyházmegye

Debrecenben, a Szent Anna-székesegyházban *Palánki Fe-renc* debrecen-nyíregyházi megyéspüspök november 15-étől visszavonásig minden vasárnap 11.30-tól mutat be szentmisét a debreceni Szent Anna-székesegyházban, amit a Debrecen Televízió közvetít.

Magyar Katolikus Rádió

Minden hétköznap reggel 7 órától, vasárnap délelőtt 10 órától. Hallgatható a www.katolikusradio.hu honlapon.

Szent István Rádió, Eger

Élő közvetítés hétfőtől szombatik reggel 7 órától, vasárnap délelőtt 10 órától az egri bazilikából. 18 órákor rózsafüzért imádkoznak a Szent István Rádió egri stúdiójában. Hallgatható a www.szentistvanradio.hu honlapon.

Mária Rádió

Hétköznap 9 órától, szombaton 18 órától, vasárnap délelőtt változó időpontban. Hallgatható a www.mariaradio.hu oldalon.

Felvidéki Mária Rádió

Hétfőtől péntekig 9, 15 és 18 órától, szombaton és vasárnap 15 és 18 órától. Hallgatható a www.mariaradio.sk oldalon.

Erdélyi Mária Rádió

Hétfőtől szombatik 8 és 18 órákor (magyar idő szerint 7 és 17 órákor). Vasárnap délelőtt és délután. Hallgatható a www.mariaradio.ro honlapon.

IMAÓRA

Elváltakért és egyedülállókért mutatnak be szentmisét min-den hónap első keddjén 16 órákor a budapest-belvárosi Szent Mihály-templomban (Budapest V. kerület, Váci u. 47/b).

A Boldogasszony Imaszövetség tagjai a kért imaszándé-kok mellett rendszeresen másért is fohászkodnak égi Édes-anyánkhoz a hét minden napján: hétfőnként az egyedülállókért és a magányosokért, keddenként a katolikus oktatási intézmé-nyekért és a fiatalokért, szerdánként az állami és az egyházi vezetőikért, péntekenként az idősekért, a betegekért és a szen-vedőkért. Továbbra is szeretettel várják a híveket a tagok so-rába. Csatlakozni az egész év folyamán bármikor lehetséges. Bővebb információ: <https://pecsiegyhazmegye.hu/cimke/ima-szovetseg>

Könyvesbolt: 06/1-266-0845; konyvesbolt@ujember.hu

Médiaajánlat kérhető: 06/1-317-3933; hirdetes@ujember.hu

Közlemények, gyászjelentések, apórhirdetések feladása:

+36/1-317-3933; aprohirdetes@ujember.hu; <http://ujember.hu/aprohirdetes-feladasa/>

Előfizetés, terjesztés: +36/1-235-0484; +36/1-633-3790; +36/1-633-3132; terjesztas@ujember.hu

Előfizetés megrendeléséhez kérjük, vegye fel a kapcsolatot kollégáinkkal a fenti elérhetőségek valamelyikén.

Egyéni egy példányos előfizetés belföldről negyedévre: 4050 Ft, fél évre: 8100 Ft, egy évre: 16 200 Ft.

Magyar Kurír 10700732-68366180-51100005 (CIB Bank).

Új Ember
KATOLIKUS HETILAP

Kiadja a Magyar Kurír
Terjeszti a Magyar Posta Rt. Hírlap Üzletág, előfizethető a kiadónál, a postán és a Digitalistádon

Nyomás: Virtuoz Kiadó és Nyomdaipari Kft. • **Ügyvezető:** Tolonics Gergely

ISSN 0133-1205
KÉZIRATOKAT NEM ÖRZÜNK MEG ÉS NEM KÜLDÜNK VISSZA.

LAPZÁRTA: 2021. FEBRUÁR 22.

Főszerkesztő és felelős kiadó: Kuzmányi István

Lapszerkesztő: Baranyai Béla • **Lapszerkesztő-helyettes:** Körössy László

Szerkesztőség: Agonás Szonja, Benke Zsuzsa, Bodnár Dániel, Bókay László, Borsodi Henrietta, Fabián Attila, Gátas Judit, Lambert Attila, Merényi Zita, Mészáros Ákos, Pallós Tamás, Szalontai Anikó, Székács István, Thullner Zsuzsanna, Trautwein Éva, Vámosy Erzsébet, Verestői Nárcisz

Olvasószerkesztő: Kodítek Bernadett

Korrektor: Mester Zsolt • **Tördelés:** Bukovszki Antal

Szerkesztőség és kiadóhivatal: 1068 Budapest, Városligeti fasor 42.

Postacím: 1406 Budapest, Pf.: 100 • Tel.: +36/1-317-3933

www.ujember.hu • e-mail: ujember@ujember.hu

Mit jelent apának lenni a Biblia szerint? (2.)

Ferenc pápa 2020. december 8-án, a szeplőtelen fogantatás ünnepén Szent József-évet hirdetett. Ádám Miklós bibli-kust, az Esztergomi Hittudományi Főiskola oktatóját arra kértük, tekintsen végig a Szentírásán, és mutasson rá, mi jellemző az apaságra általánosságban, illetve az egyes bibliai személyek életében. A sorozat második részét adjuk közre.

Nyelvészettel foglalkozó emberként pontosan tudom, hogy sok olyan dolog, ami felkelti a figyelmemet, más figyelmeire csak igen mérsékelt hatással van. Így amikor (az elvileg) az apasággal foglalkozó cikksorozatot továbbra is szavakról értekezem, tudatában vagyok annak, hogy az olvasó türelmével játszom. (Ikonikus Garfield-képsor volt, amelyben „[a] tavasz nyárba fordult. A nyár őszbe fordult. Az ősz télbe fordult. A regény unalomba fordult.”)

Mégis muszáj kicsit még a szavakon rugóznunk, éppen az adott keret felvázolása miatt. Tudom, hogy erről is volt már szó az előző cikkben, de úgy érzem, nem baj, ha kicsit még elidőzünk itt. Ha az olvasó meglátja az X jelet, tudja, hogy egy íksz betűt lát. De mi van akkor, ha valaki 45 fokkal elforgatta a koordináta-rendszert északkeleti irányba? Ebben az esetben téves a megfejtésünk, mert valójában egy keresztet látunk. Szükséges tudnunk, merre mutat az x és az y tengely, hogy jól értsük, ami elénk tárul. Csak helyes keretben érthetünk helyesen.

Szóval, szavak. Ezek közül pedig a *nép* jelentésű, az *’am*. Gyakran hal-

lom, hogy Izrael önmagára csak ezt a szót használja, míg a többi népre a sokak által ismert *gôy* kifejezést. Ez azonban a bibliai szövegekben még nincs így. Mégis Izraelre, a népre az *’am* kifejezés használatos elsősorban. A szó fordítása az esetek döntő többségében: *nép*. A helyzet azonban, mint általában, most sem ilyen egyszerű. (Aki ismer, tudja, hogy ez lesz a síromra írva.)

Merthogy a kifejezés eredetileg nem népet jelent, hanem az apa bátyját. Aztán rokoni kapcsolatot (leginkább az apa vonalán), illetve kicsivel tágabb értelemben rokont, családtagot. Amikor Ábrahám a Ter 25,8-ban *megtér nemzetségéhez* (meghal), akkor szó szerint a népéhez, de igazából az izraelita hitvilág elképzelése szerint a családjához tér meg. Vagyis amikor Izrael önmagára mint népre tekint, egy hatalmas rokonsági rendszerben találja magát, mert a többi népet is ugyanezzel a szóval illeti.

Amikor pedig az Istennel való kapcsolatában tekint magára *’am* Yhwh-ként, olyankor Isten rokonságához tartozónak tekinti magát. Ezt azért is jelenthetjük ki, mert időről időre alkalmazzák magukra a *gôy* kifejezést is. Mivel ismerték az *’am* eredeti jelentését, nem kérdés, hogy éppen a különleges jelentés miatt használták. Persze tudatában vannak annak, hogy ez nem vérrokonság. Izrael emlékszik arra, amikor még nem is ismerte Istent, ahogyan Mózes rá is kérdez: „Ha megérkezem Izrael fiaihoz, és így szólok hozzájuk: Atyáitok Istene küldött, akkor majd megkérdezik: Mi a neve? – mit felelek erre?” (Kiv 3,13) Isten volt az, aki harcolt érte, ahogyan az ember a rokonnéért teszi. (Kötelesség volt ez, nem önzetlenség. Vö. Bír 5,23)

Isten lényegében megszerezte a népet a fáraótól. Isten összecsapott Egyiptom istenével a népet, és megnyerte az ütközetet. Ahogyan előre megígérte: *’am-ommá* (rokonnimmá, a fordításban népemmé) „fogadlak benneteket, és Istenetek le-

szek. Akkor majd megtudjátok, hogy én, az Úr, az Isten szabadítottalak ki titeket az egyiptomiak szolgaságából.” (Kiv 6,7)

Mi önmagunkra mint magyarokra, csakúgy, mint az izraelitákra, népként, nemzetként tekintünk. Ők nem. Számukra bármilyen emberi csoportosulás megértése a család alapkategóriái alapján lehetséges. És bármi történik a társadalomban, a politikában, a gazdaságban, a nevelésben, bármiben, az visszavezethető arra, ami a családban már megtörtént. Nem véletlen, hogy a nép összefonódásának egy pontján kulcsfontosságúvá válik, hogy mindegyiküknek Jákob az „apja”. Az egyes törzsek történelme egybefonódik,

közös történeté, a család, a rokonság történeté, valahogy úgy, ahogyan a feleségem/férjem édesapjának a története az én életpontomnak, emlékezetemnek, identitásomnak még nem része, a közös gyermekünkének viszont már nagyon is.

Isten pedig mint rokon összeköti Mózes hébereinek történetét az ősatyákkal. „Ábrahámnak, Izsáknak és Jákobnak Mindenható Isten néven jelentem meg (...) (E)lvezetek arra a földre, amelyről megesküdtem Ábrahámnak, Izsáknak és Jákobnak, hogy *nektek* adom örökségül.” (Kiv 6,3.8) Így Izrael Isten fogadott rokonnaként való önértelmezése összekapcsolódik egy másik fontos tényezővel, az atyák történetével. Ezáltal pedig Isten szabadító tette nem egyszerűen csak a szívének megései egy szolgánép sorsa fölött, hanem annak az ígéretnak a beteljesítése, amit az atyáknak tett.

Isten „ingyen”, előzetes feltételek és elvárások megfogalmazása nélkül

menti ki (leendő) népét a rabságból, mert a régi ígéretek semmilyen kondícióhoz nem voltak hozzárendelve. Egy olyan kis félnomád pásztornép élete, amilyen Ábrahám klánja, a folyamatos bizonytalanság és fenyegetettség légkörében zajlik. Ebben a helyzetben, ha Isten Isten, egyszerűen csak velük van. (Jákob neve is körülbelül azt jelenti, „[Isten] védjen meg”). Még az Ábrahámmal kötött első szövetség sem kölcsönös meg egyezés, hanem egyszerűen esküvel megerősített ígért. És nem is akármilyen (Ter 15, tessék elolvasni).

A Biblia családtörténete Ádám családjával kezdődik, folytatódik a pátriárkák családtörténetével, majd Izraelével. És nem áll meg Malakiás könyvével. A következő oldalon Máté evangéliuma Jézus családfájával kezdődik, hogy aztán folytatódjon az anyja és a tanítvány családjával, akiket Jézus a kereszten egymásra bíz, mert „nem a vérnek vagy a testnek a vágyából s nem is a férfi akaratából, hanem Istentől születtek” (Jn 1,13).

Hányszor gondolunk a kereszténységre családként, Ábrahám késői gyermekeiként, akiknek élete és perspektívái, lehetőségei és reményei hajtásokként nőnek ki a család fájának törzséből? Jusson eszünkbe néha az időben és térben hatalmas üdvtörténet grandiózussága, amikor Ábrahám fiai vagyunk, amikor szembejönnek velünk József Attila sorai:

„Én úgy vagyok,
hogy már száz ezer éve
nézem, amit meglátok hirtelen.
Egy pillanat s kész az idő egésze,
mit száz ezer ős szemlélget velem.”
(József Attila: A Dunánál)

Fotó: Merényi Zita

Egy teljesen Istennek adott élet ünneplése

Búcsú Jálícs Ferenc jezsuita szerzetes paptól

2021. február 13-án, szombaton éjszaka elhunyt Jálícs Ferenc, az a jezsuita, aki a maga csendes módján mindannyiunk közül talán a legtöbbet tette a hit mai terjedéséért.

Feri atya kilencvennégy évvel ezelőtt, 1927-ben született Budapesten. Gyermekkorát családi birtokukon, Gyálon töltötte. Édesapja akaratából katonai pályára lépett. 1944-ben, tizenhét évesen tisztjelöltként Németországba vezényelték. Nürnberg bombázása alatt élte át azt a mély vallási tapasztalatot, amely egész későbbi életútját és hitét meghatározta: mint sokszor elmesélte, Isten jelenléte egy pillanat alatt egészen kézzelfoghatóvá vált számára. Magyarországra való visszatérése után pótlólagosan letette az érettségi vizsgát, majd 1947-ben belépett a Jézus Társaságába. A noviciátust még itthon végezte, ám a kommunista rendszer elnyomó egyházpolitikájának hatására a jezsuita előjárók úgy döntöttek, hogy a fiatal rendtagokat külföldre menekítik. Így került ő is filozófiai tanulmányai végzésére a németországi Pullachba, majd gyakorlatitapasztalat-szerzésre a belgiumi Leuvenbe. További tanulmányait Chilében, valamint egy argentin teológiai fakultáson, a Buenos Aires-i egyetemen folytatta, ahol később a fundamentális teológia és a dogmatika oktatója lett. Hamarosan rábízták a ta-

nuló rendtagok (skolasztikusok) lelkivezetését is, tehát spirituálisként (lelki igazgató) is tevékenykedett. Jálícs atya 1974-ben úgy döntött, hogy egy rendtársával és barátjával Buenos Aires egyik nyomornegyedébe költözik, és megosztja életét a szegényekkel. Ez azonban hamarosan vörösposztó lett az argentin szélsőjobb oldali katonai junta vezetőinek szemében: letartóztatták, és közel fél éven keresztül megkötözve, bekötött szemmel tartották fogva egy cellában. Csodával határos módon szabadult. Dél-Amerikából azonban menekülnie kellett. Először az Egyesült Államokba ment, majd 1978-ban áttelepült Németországba. Itt dolgozta ki azt a lelkigyakorlatos módszert, amely személyes élettörténetéből és abból a kontemplatív csendből született, amely körülvette őt.

Ekkor vette kezdetét Jálícs Ferenc atya életének utolsó, legtermékenyebb szakasza. 1984-ben egy, a Frank-erdőben található kis faluban, Griesben lelkigyakorlatos házat alapított, amelyet kerek húsz esztendőn át vezetett. Az állandóan telt házzal működő intézményben szó szerint ezrek végeztek szemlélődő lelkigyakorlatot, s nyertek életükre nézve eligazítást, találtak belső világosságot és békét. A részvételi díjakból befolyó jelentős összegből Jálícs atya rendszeresen támogatta a jezsuita rendtartományt, és sokat jótékonykodott. A ház fenntartása persze csak úgy volt elképzelhető, hogy önkéntesek is éltek vele – az úgynevezett Háziközösség –, akik szabályos munkaszerveződéssel vállalták, hogy napi négy órát dolgoznak, s ennek fejében napi négy órát személyes imára, meditációra fordíthatnak. A modellnek messze földről a csodájára jártak, hiszen a hasonló intézmények fenntartása rendszerint sok

pénzbe kerül a támogató rendi központnak. A griesi lelkigyakorlatok iránti érdeklődés azonban akkora volt, hogy általában még az önkéntesek közé is csak várólistáról lehetett bekerülni.

Jálícs atya emellett írt hat könyvet, amelyek mindegyikét más nyelvekre is lefordították, és sok kiadást megérték. Lelkigyakorlatos módszeréről írt fő műve egyenesen könyvsikernek számít: ez a kötet közel százezres példányszámban kelt el, és mintegy húsz nyelven jelent meg (az indiai és az amerikai kiadásokon kívül például kínaiul is). Már nyugdíjaskorú volt, amikor a taizéi szerzetesek

hívták, hogy a közösségüknek szemlélődő lelkigyakorlatot tartson.

Feri atya tehát kitűnő szervező volt, kiváló pedagógus és nagyon nagy lelki ember. S hogy mi volt a titka? Egy alkalommal a Háziközösség egy volt tagja mesélt nekem róla, csillogó szemekkel: „Akartam magamnak egy asztali lámpát a szobámba – mondta –, de sehol sem találtam a házban olyat, ami használható állapotban lett volna. Amikor panaszkodtam erről Feri atyának, szó nélkül beültetett az autóba, és személyesen bevitt a városba, hogy lámpát vásároljon nekem. Még erre is volt ideje, figyelme, lélekjelenléte.” A szavaiból lelkesedés csengett. Megütöközve hallgattam: hát csak ennyi volna? „Csak” ennyi?

Aki csak találkozott Jálícs atyával, a hatása alá került annak a személyes szeretetnek, ami az egész lényéből áradt. Úgy tudott figyelni, hogy az ember olyasmit is elmondott neki, amit azelőtt soha senkinek. Pedig nem kíváncsiskodott, egyszerűen csak ránk függesztette nyugodt, áttetszően kék szemét – erre mindenki máig emlékszik. Biztosan lehettünk az elfogadásában. Ebben a figyelmes jelenlétben aztán olyan válaszok születtek, amelyekről magunk sem tudtuk, hogy bennünk rejtőznek. Nem beszélt sokat,

de a kellő pillanatban sebészi pontossággal tudott kimondani egy-egy mondatot, ami a veségig hatolt. Képes volt meghallani azt is, amit meg sem tudtunk fogalmazni. A szavak mögött rejlő emberre figyelt. Senkit sem vigasztalt, de – ezt másoktól hallottam – gyakran együtt sírt azokkal, akik a szenvedéseikről meséltek neki. Én magam örökre hálás vagyok neki néhány életre szóló eligazításért.

Feri atya 2017-ben visszatért Magyarországra, és utolsó éveit egy budapesti idősek otthonában töltötte. Az emlékezete már cserben hagyta, mégis sokan keresték. Nemrég koronavírus-fertőzés gyanújával kórházba került. Két nappal a halála előtt, csütörtökön azonban kiengedték, újra visszakerült az otthonba. Jezsuita előjárója, Vizi Elemér SJ pénteken feladta neki a betegek szentségét. Szombatra virradóra, hajnali 3 óra körül szenderedett el. Élete számomra bizonyíték arra, hogy Isten mit képes kihozni annak az életéből, aki minden fenntartás nélkül átadja magát neki.

Jálícs Ferenc atya temetése a járványügyi helyzetre való tekintettel április 8-án, csütörtökön 18 órakor lesz a budapesti Mária utcai jezsuita templomban, szokásos módon, szentmisével egybekötve.

Patsch Ferenc SJ
Fotó: Merényi Zita

A testépítéstől az evangéliumig

Találkozás Orsos Zoltánnal, a Szombathelyi Egyházmegye papjával

Orsos Zoltán alig egy éve kezdett sportolni. A testedzést választotta, és néhány hónap alatt látványos eredményt ért el. A rendszeres mozgásban rejlő motivációs erőt, amely a mindennapi munkájára is kedvezően hat, szeretné másokkal is megismertetni, ezért hirdette meg az Ép testben ép lélek programot. A Szombathelyi Egyházmegye papjával beszélgettünk.

Nehéz sorsból jön. Gyerekként volt módja sportolni?

– Olyan körülmények között élünk, hogy kisgyerekként, amikor még nem jártam iskolába, állami gondozásba kerültem Balatonbénybe. Itt csak a testnevelésórákon sportoltunk. Amikor megszűnt az intézet, tizennégy évesen nevelőszülőkhöz adtak, Lentibe. Akkor kezdtem a középiskolát Keszthelyen. A nevelőszüleim egy nagyvállalkozást működtettek, ott kellett dolgoznom. A kemény mezőgazdasági munka jó fizikumot adott, de a fiatal éveimet elvette ez a hat év. Látástól vakulásig dolgoztunk, szerencsére jól bírtam a munkát. Később, a szemináriumban sem kezdtem bele semmilyen sportba. Testnevelésből aláírást kellett kapnunk, tulajdonképpen sétatorna volt az egész. Komolyabb szinten is sportolhattam volna, lejárhattam volna a szeminárium konditermébe, de nagyon be volt osztva az időnk. Már papként szolgáltam Csákánydoroszlón, amikor belevágtam a sportba. Komoly okom volt rá.

Gyerekként vágyott a mozgásra?

– Rajongtam a fociért és általában a csapatsportokért, ahogy a fiúk általában. Nekem a sport azt az érzést adta, hogy egyenlő vagyok a többiekkel, sőt, ki is tudtam tűnni közülük. Ott a tények beszéltek: ha gólt lőttem, nyertünk. Ügyes voltam és igyekeztem is. Kaptam elismeréseket, sikerélményem volt, dicsérték a csapattársaim. Az edzéseken megszűnt a megkülönböztetés, az előítélet, ami egyébként nagyon erős volt. Sok sebet kaptam, és a sport számomra a rehabilitációt jelentette.

Mi vette rá, hogy felnőtként sportolni kezdjen, ráadásul ilyen intenzitással?

– Nekünk, papoknak nagyon szegényes a mozgáskultúránk, keveset mozgunk, szégyenkezem is emiatt. Amióta szolgálok, egyre rakódtak rám a kilók, tavaly tavasszal már 116 kiló voltam. Éreztem a túlsúly ked-

A célom a jó egészségi állapot fenntartása és a példaadás. Látom, mennyire ragadós a fiatalok körében ez a minta, odavonzottam őket a templom közelébe

vezőtlen hatásait, ideges voltam, kapkodtam, depresszív állapotba kerültem, ráadásul testi panaszaim is jelentkeztek: fáj a derekam, bedagadtak a lábaim. Komolyan kinlódtam a súlyom miatt. Amikor az ember egészséges, természetesnek érzi, hogy jól van, és nem látja szükségét, hogy tegyen is ezért. De amikor megbetegszik, azt már nem tartja

természetesnek. Mi, emberek olyanok vagyunk, hogy a jót elvárjuk, a rosszat viszont kikérjük magunknak.

Korosztályában divatos a testépítés, de papi körökben ritkaságszámba megy. Miért éppen ezt a sportágat választotta?

– Először információkat gyűjtöttem, hogy mi lenne az a mozgásforma, ami beleférne az időmbe és ami az én egészségi állapotomban is lehetséges. A futás nem jöhetett szóba, így a régi szerelem, a foci kiesett. A testépítésben az tetszett, hogy bármilyen egészségi állapotban, bármilyen életkorban el lehet kezdeni, és egy jó

Az edzés órájában is ott van velem Isten

tréner megmutatja, mit hogyan kell csinálni. Már Csákánydoroszlón felfedeztem magamnak ezt a sportot, bele is kezdtem, de aztán abbahagytam. Amikor Celldömölkre helyeztek, egyre rosszabb állapotba kerültem. Nyár végén aztán elindultam főfelé

– Amikor Jézusról beszélnek a gyerekeknek, arra is jobban figyelnek. Alsóságon és Bobán az iskolában jelentős az olyan cigány gyerekek aránya, akik nem járnak templomba. Most felfigyeltek a papi oldalamra, a hívek pedig jobban megismernek magánemberként. Mondják is, milyen büszkéek rám. A gyerekeknek és a híveknek is tetszik, hogy papként és emberként is közelebb kerültem hozzájuk az életmódváltásomnak köszönhetően. Erősíti a hiteletem a sport. Lehetővé teszi, hogy odamenjek a gyerekekhez, és papként is meghallgatnak.

Mit kellett tennie ezért az eredményért?

– Életmódváltásra volt szükségem. Ezt egyszerű kimondani, szépen hangzik, de óriási erőt kellett bevetni érte. Először is döntést hoztam, hogy elkezdem, és nem adom fel. Minden egyes napon nagyon kell a lelkierő. Szigorú napirend szerint élek. Papként azelőtt is volt napirendem, amit az imák határoztak meg. Ehhez most újabb rendezőelvként hozzájött az edzés és a diéta. Naponta hatszor eszem, a konyhában is tanulom a testépítést, magamnak főzök. Izgalmas világot ismertem meg. Tudom, mi az értékes táplálék, tudom, mit miért eszem. Fontos ezt is megtanulni. Naponta kétszer edzek egy-másfél órát. Kemény munka van mögöttem, és még májusig le kell adnom további kilókat, utána kezdek erősíteni. Nem fanatikus mó-

don edzek, egyszerűen tetszik ez a sport.

Az életmódja komoly időbefektetést igényel. Mi lesz, ha véget ér a vírushelyzet, akkor is lesz ideje az edzésekre?

– Megtanultam takarékoskodni az energiáimmal, és jobban kihasználni az időt. Kialakult az életemben egyfajta rutin, és nincsenek a napomban eltékozolt percek. Megszoktam ezt a rendet. Az edzésnek bele kell férnie a napomba nagyon korán reggel és este. Be kell tudnom osztani az időmet. Ez az életmódom, a sport és a helyes táplálkozás része az életemnek. Tudom, hogy ez jó az egészségemnek, ezért folytatom, továbbra is be fogom iktatni a napjaimba a mozgást. Sokféle edzésformát megtanultam, egy egyszerű gumikötéllel is tudok erősíteni a szobámban.

Szeretem a hivatásomat, az önkifejezésem az, hogy pap vagyok

nem beszélget senkivel. Ilyenkor Isten felé fordul a figyelmem. Elmélyedek a mozgásban, ki tudom kapcsolni a külső tényezőket, és az edzés órájában is ott van velem Isten.

Ez az edzésforma koncentrált testre figyelés. Nem erősödnek ettől a kísértések?

– Sokat segít ebben az imádság. Korábban is ki voltam szolgáltatva a kísértéseknek, ezt tudnom kell kezelni. Szent Pál apostol is azt mondja: Uram, én nem magamban bízom, hanem a te szeretettedben. Amikor elkezdtem edzeni, letisztáztam magamban: Uram, a te erődben bízom, nem az enyémben, mert az én erőm ma ilyen, holnap olyan. Nap mint nap tudatosítom magamban, hogy Isten szeretetében és erejében bízom. Egyébként az edzés segítségével sok negatív energiától szabadul meg az ember. Megtérül a ráfordított idő. Ami a kísértéseket illeti: szigorú vagyok magamhoz, és van gyóntatóm, lelkivezetőm, akivel mindent megbeszélék. Nincsenek tabutémák. Szeretem a hivatásomat, az önkifejezésem az, hogy pap vagyok. A sport nem fog tudni kibillenteni ebből.

A cigánypasztoráció egyházmegyei felelőseként szeretné a sportot a cigány gyerekek életének részévé tenni. Milyen lehetőséget lát ebben?

– Nagyon fontos számomra, hogy megmutassam a gyerekeknek, mi mindent változtathat meg az életükben a sport. A papnak tekintélyt ad, ha sportol, az esélytelen gyerekeknek pedig megerősítést. Bobán és Ságón sok a cigány gyerek. Jó részük már most feladta, beletörődött a sorsába. Ezért hívom őket, példát szeretnék adni, megmutatni nekik, milyen sokat jelentett nekem, hogy annak idején elmentem focizni. Az első alkalommal, amikor a csapatokat alakítottuk, senki nem állt mögém. Azok a percek óráknak tündek. Majd az egyik vagány srác beállt mögém, és nem ment el, sőt, rám kacsintott, és a többiek is kezdtek ájtjönni hozzánk. Aztán igazoltak az eredmények, a sok gól. A sport nekem akkor hazai pálya volt. Ezért hirdettük meg az Ép testben ép lélek programot. Nyáron táborba szeretném hívni a roma gyerekeket. Motivációs tábor lesz, ahol azt szeretnénk megmutatni nekik, hogy a sport nagy küzdelmek árán bárkit el tud juttatni a csúcásra. Meghívok majd néhány olyan embert, akik nehéz sorsból indultak, megjárták a börtönt, mégis bajnokok tudtak lenni. Nem csak a sportban, az életben is lehetünk bajnokok.

Trauttwain Éva
Fotó: Lambert Attila